

Deloitte.

Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013 - 2020

Spis treści

1. Wstęp	6
2. Podsumowanie Strategii rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020	11
2.1. Wizja Gminy Burzenin	11
2.2. Misja Gminy Burzenin	11
2.3. Cele strategiczne i cele operacyjne Gminy Burzenin	11
2.4. Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Gminy Burzenin (stanu obecnego)	13
3. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Burzenin	14
3.1. Podstawowe informacje	14
3.1.1. Położenie i uwarunkowania geograficzne	14
3.1.2. Wielkość Gminy	16
3.1.3. Cechy charakterystyczne Gminy	17
3.2. Zasoby Gminy	19
3.2.1. Zasoby ludzkie	19
3.2.2. Zasoby przyrodnicze	23
3.2.2.1. Obszary prawnie chronione na terenie Gminy	23
3.2.2.2. Lasy	24
3.2.2.3. Rzeźba terenu	24
3.2.2.4. Wody powierzchniowe i podziemne	25
3.2.2.5. Klimat	25
3.2.3. Zasoby kulturowe	26
3.3. Zagospodarowanie przestrzenne	27
3.3.1. Infrastruktura techniczna	27
3.3.1.1. Infrastruktura transportowa i transport publiczny	27
3.3.1.2. Gospodarka wodna i ściekowa	30
3.3.1.3. Gospodarka odpadami	31
3.3.1.4. Energetyka	32
3.3.1.5. Ciepłownictwo	32
3.3.2. Ochrona środowiska naturalnego	32
3.3.3. Infrastruktura społeczna	33
3.3.3.1. Edukacja	33
3.3.3.2. Opieka zdrowotna	34
3.3.3.3. Pomoc społeczna	35
3.3.3.4. Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa	35

3.3.3.5.	Sport i rekreacja	36
3.3.3.6.	Kultura	37
3.4.	Sfera gospodarcza	39
3.4.1.	Przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych	39
3.4.2.	Rolnictwo	42
3.4.3.	Turystyka i rekreacja	44
3.4.4.	Atrakcyjność inwestycyjna Gminy	45
3.4.5.	Sytuacja finansowa Gminy	46
3.5.	Analiza SWOT	50
3.5.1.	Zasoby Gminy	50
3.6.	Wyniki sondażu społecznego	51
3.6.1.	Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na mieszkańcach Gminy	51
3.6.2.	Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na kluczowych reprezentantach społecznych Gminy	62
3.6.3.	Podsumowanie informacji z wywiadu indywidualnego z wójtem Gminy Burzenin	66
3.6.4.	Podsumowanie wyników sondażu społecznego	67
4.	Misja i wizja Gminy	69
4.1.	Wizja i misja	70
4.2.	Strategiczne kierunki rozwoju Gminy	72
5.	Strategiczne i operacyjne cele Gminy	76
5.1.	Cel strategiczny A	77
5.2.	Cel strategiczny B	84
5.3.	Cel strategiczny C	85
5.4.	Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Gminie	88
6.	Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	91
6.1.	System wdrażania i monitorowania strategii	91
6.1.1.	Wdrażanie strategii	91
6.1.2.	Monitorowanie strategii	92
6.1.3.	Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii	94
	Bibliografia	95
	Spis tabel i rysunków	96

1. Wstęp

Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020 jest kluczowym dokumentem planistycznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju priorytetowych dla niej obszarów.

Niniejszy dokument przygotowany został na zlecenie Wójta Gminy Burzenin w ramach projektu realizowanego przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego S. A. oraz firmę Deloitte.

Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020 jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe (strategiczne), priorytety rozwoju oraz kierunki działań władz Gminy. Strategia określa stan docelowy, do którego Gmina powinna dążyć w kolejnym okresie planowania, zarysowuje ramy działań władz Gminy prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentuje przykłady inicjatyw w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju. Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest równoległe narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami.

Niniejszy dokument składa się z siedmiu rozdziałów.

W **rozdziale pierwszym** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział drugi stanowi zwięzłe streszczenie dokumentu, zawierające podsumowanie kluczowych założeń i wniosków wynikających ze Strategii rozwoju Gminy Burzenin.

Rozdział trzeci poświęcony jest ocenie stanu obecnego Gminy. Przedstawiono w nim diagnozę jej zasobów, dokonano inwentaryzacji kluczowych informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej. W części tej, znalazły się również wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców oraz kluczowych reprezentantów społecznych

¹ Domański, T. *Strategiczne Planowanie Rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999

Gminy. Podsumowaniem rozdziału trzeciego jest analiza SWOT silnych i słabych stron Gminy oraz szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju. Przeprowadzona ona została w trzech obszarach diagnostycznych: zasoby, infrastruktura i gospodarka.

W **rozdziale czwartym** zdefiniowane zostały misja i wizja Gminy Burzenin, nakreślające ogólne kierunki jej rozwoju, a także stanowiące wyraz aspiracji jej władz.

Rozdział piąty definiuje długoterminowe cele strategiczne stanowiące ramy do planowania i realizacji celów operacyjnych. Jest to kluczowy rozdział z punktu widzenia racjonalizacji działań Gminy w najbliższych latach. W rozdziale tym uwzględniono również prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Gminy mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. W rozdziale znajduje się również odniesienie do możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej Strategii.

W **rozdziale szóstym** przedstawiono założenia dla docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. W rozdziale tym przedstawiono również przykładowy zestaw mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym.

Bibliografia – zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych do opracowania niniejszej Strategii.

Centralnym punktem Strategii rozwoju jest lista celów strategicznych wyznaczających docelowe, długofalowe kierunki rozwoju Gminy. Kierunki te określone zostały m.in. w oparciu o wyniki diagnozy zasobów i otoczenia Gminy, analizy pozyskanych opinii mieszkańców, kluczowych reprezentantów społecznych oraz Wójta, jak również wnioski z sesji strategicznych zespołu projektowego.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Burzenin była analiza zasobów, specyfiki i otoczenia Gminy na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Gminy, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat Gminy.

Oprócz analizy wewnętrznych czynników rozwojowych Gminy, dokonano również przeglądu czynników zewnętrznych, niezależnych od władz Gminy, których wystąpienie prognozuje się w najbliższych latach w kontekście całego Województwa Łódzkiego i kraju.

Dodatkowo, w celu uzupełnienia w ten sposób zdobytych informacji i wyciągniętych wniosków, przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy oraz kluczowych interesariuszy. W efekcie, zgodnie z metodyką SWOT, zespół projektowy wypracował listę mocnych i słabych stron Gminy, szans i barier (wyzwań) dla jej rozwoju.

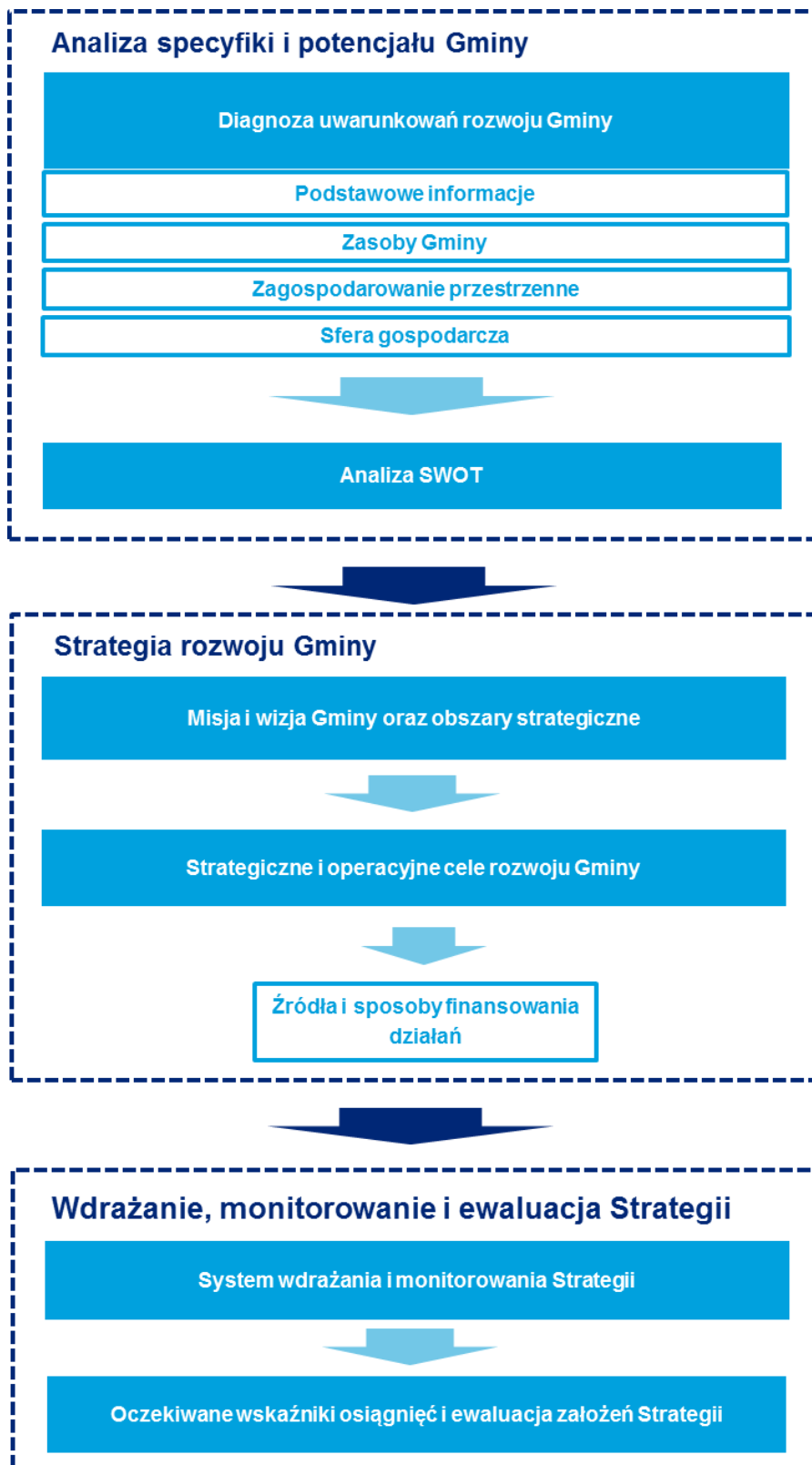
Wnioski z tak przeprowadzonej diagnozy były podstawą do wypracowania misji i wizji Gminy Burzenin. Misja i wizja wypracowane zostały w ramach sesji strategicznej zespołu projektowego, składającego się z pracowników Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz pracowników firmy Deloitte. Efektem sesji strategicznej było wskazanie docelowych kierunków działań zalecanych do podjęcia przez władze Gminy.

Określona przez zespół projektowy propozycja misji i wizji Gminy była następnie przedmiotem dyskusji z Wójtem i głównymi interesariuszami w trakcie prezentacji wstępnych założeń Strategii. W oparciu o kierunek wyznaczony przez misję i wizję rozwoju Gminy, zespół projektowy przedstawił Wójtowi oraz głównym interesariuszom propozycję celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych. Przedstawiono również propozycję priorytetyzacji (uszeregowania) wypracowanego zbioru długoterminowych celów Gminy Burzenin.

Sformułowanych raz celów strategicznych i operacyjnych nie należy traktować jako zbioru zamkniętego. Obecna Strategia Rozwoju została ukształtowana w określonych warunkach oraz na określonym etapie rozwoju Gminy, które są zmiennymi dynamicznymi. Dlatego osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Gminy. Aby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, zespół projektowy zaproponował koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia również przykład wyznaczania mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały przed Gminą.

Strukturę logiczną niniejszej strategii rozwoju prezentuje poniższy schemat.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020

Źródło: Opracowanie własne

Dokument ten powstał w oparciu o najlepsze praktyki w zakresie tworzenia planów strategicznych, przy wykorzystaniu adekwatnych metodyk i narzędzi analitycznych. Kluczowe przy opracowaniu niniejszej Strategii było pozyskanie opinii i akceptacji głównych interesariuszy, jak również zapewnienie jej zgodności z istniejącymi dokumentami o charakterze strategicznym na poziomie regionalnym oraz krajowym.

Na potrzeby niniejszego dokumentu zostały wykorzystane dane i informacje przekazane przez Urząd Gminy w Burzeninie. Wykonawca nie ponosi odpowiedzialności za ich poprawność i kompletność.

2. Podsumowanie Strategii rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020

Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013 - 2020 jest opracowaniem, które wyznacza długofalowe cele i priorytety rozwoju Gminy oraz proponowane kierunki działań.

2.1. Wizja Gminy Burzenin

W 2020 roku Gmina Burzenin lokalnym centrum wypoczynkowo – rekreacyjnym i targowiskowym.

2.2. Misja Gminy Burzenin

Sposobem osiągnięcia określonego stanu docelowego – wizji, jest wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych oraz nowych możliwości wynikających z występowania surowców naturalnych w celu stymulowania rozwoju gospodarczego Gminy.

2.3. Cele strategiczne i cele operacyjne Gminy Burzenin

W celu realizacji wizji i misji Gminy, zdefiniowany został katalog kluczowych dla jej rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. W sumie wypracowane zostały 3 cele strategiczne oraz przyporządkowane im 11 celów na poziomie operacyjnym. Zaprezentowane zostały one w poniższej tabeli:

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Burzenin

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
A.	Rozwój turystyki i rekreacji	A.1 Rozwój infrastruktury turystycznej
		A.2 Rozwój infrastruktury transportowej (w tym w szczególności na potrzeby turystyki)
		A.3 Stworzenie i promocja zintegrowanej oferty turystycznej
		A.4 Polityka finansowa i podatkowa w Gminie
		A.5 Wspieranie czystości i ochrony środowiska (w tym w szczególności na potrzeby turystyki)
		A.6 Ochrona i zabezpieczenie mieszkańców Gminy i odwiedzających ją turystów
	Zagospodarowanie centrum Burzenina	B.1 Zagospodarowanie rynku
		B.2 Rozbudowa targowiska
C.	Wykorzystanie potencjału występujących na terenie Gminy złóż surowców naturalnych	C.1 Zwiększenie wpływów do budżetu Gminy (w tym wypracowanie polityki i podejścia związanego z poborem opłat)
		C.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości wynikającej z prowadzenia odkrywki na terenie Gminy
		C.3 Łagodzenie potencjalnych skutków środowiskowych związanych z prowadzeniem odkrywki na terenie Gminy

Głównymi celem strategicznym rozwoju Gminy Burzenin w latach 2013 – 2020 będzie rozwój turystyki polegający na wykorzystaniu korzystnego położenia Gminy Burzenin w dorzeczu rzeki Warty oraz tradycji letniskowych Gminy sięgających lat 70-tych ubiegłego stulecia. Cel strategiczny dotyczący rozwoju turystyki znajduje swoje umocowanie w projekcie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2012-2020 – w dokumencie Gmina Burzenin została zakwalifikowana do obszaru funkcjonalnego– „Obszar Turystyczny Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury”.²

Kolejny cel strategiczny – zagospodarowanie centrum Burzenina – powiązany jest w dużej mierze z celem ukierunkowanym na rozwój turystyki. Dodatkowo, oprócz funkcji turystycznej, rozwijana powinna być również funkcja handlowa oraz społeczna rynku (miejsce spotkań i integracji mieszkańców).

Ostatni cel strategiczny ukierunkowany jest celem wyodrębnionym. Jego realizacja zakłada wykorzystanie gospodarcze występujących złóż naturalnych, pozyskiwanie inwestorów, a tym samym poprawę sytuacji finansowej Gminy

Zarówno cel 1 jak i 3 stanowią filary strategii Gminy i w związku z tym, mogą one wywrzeć największy wpływ na przyszły, dynamiczny rozwój Gminy w wymiarze społecznymi i gospodarczym.

² Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 – projekt, styczeń 2013

2.4. Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Gminy Burzenin (stanu obecnego)

Gmina Burzenin pod względem administracyjnym ma status gminy wiejskiej. Położona jest w województwie łódzkim, w południowo – wschodniej części powiatu sieradzkiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Sieradz, Zapolice, Widawa, Konopnica, Złoczew oraz gminą Brzeźnio. Przez Burzenin przepływa rzeka Warta (w dużej mierze wzdłuż wschodniej granicy gminy).

Elementami wyróżniającymi Gminę, które mogą warunkować jej przyszły rozwój, są walory środowiska naturalnego w postaci występującej na terenie Gminy rzeki Warty oraz złoża surowców naturalnych w tym m.in. węgla brunatnego. Korzystne uwarunkowania warunków środowiskowych spowodowały, że w ubiegłym stuleciu Gmina Burzenin była stosunkowo popularnym centrum letniskowo – wypoczynkowym z licznymi, działającymi na terenie Gminy ośrodkami zbiorowego zakwaterowania.

Stan infrastruktury transportowej i komunalnej Gminy Burzenin można określić jako średni, a jedną z głównych potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców Burzenina w ankietach wspomagających przygotowanie niniejszej Strategii, była poprawa infrastruktury transportowej i komunikacja (w tym głównie połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami). Gmina Burzenin jest w 100% zwodociągowana. Jeśli chodzi o stopień skanalizowania, sytuacja przedstawia się nieco gorzej, a odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosi mniej niż 20% (dane GUS z roku 2011). Jedną z pilnych potrzeb Gminy w zakresie infrastruktury komunalnej jest budowa nowej oczyszczalni ścieków. Co tyczy się gospodarki odpadami 95,3% mieszkańców Gminy podlega systemowi zorganizowanej zbiórki odpadów, co wynika z licznych projektów dotyczących ekologii realizowanych na terenie Gminy oraz zbiórki odpadów. Dodatkowo w Burzeninie, Witowie, Strumianach, Waszkowskiem oraz kilkunastu innych miejscach w Gminie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Sytuacja gospodarcza Gminy Burzenin, biorąc pod uwagę wysokość dochodów własnych budżetu Miasta w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 2010, plasowała Burzenin na czwartym miejscu w powiecie. Głównym źródłem dochodów Gminy w 2010 roku były subwencje. Natomiast po stronie wydatków, kategorią na którą Gmina przekazała najwięcej środków w 2010 r. była oświata

Perspektywiczne branże rozwoju w Gminie, to przede wszystkim branża turystyczna i rekreacyjna, a także branże okołoturystyczne, tj. branża hotelarska, gastronomiczna oraz rozrywkowa.

Dodatkowo, w związku z planami eksploatacji złóż węgla brunatnego występującego na terenie Gminy, otwierają się nowe możliwości związane z rozwojem na terenie Gminy przemysłu wydobywczego i szeroko rozumianymi branżami wspierającymi górnictwo.

3. Diagnoza uwarunkowań rozwoju Gminy Burzenin

3.1. Podstawowe informacje

3.1.1. Położenie i uwarunkowania geograficzne

Siedzibą władz Gminy jest Burzenin, dawniej miasto obecnie wieś leżąca przy średniowiecznym szlaku solnym prowadzącym z Małopolski do Wielkopolski i na Kujawy. Gmina Burzenin liczy ponad 5 500 mieszkańców. W samym Burzeninie mieszka niecałe 1 000 osób.

Rysunek 2. Herb i flaga Gminy Burzenin

Źródło: <http://www.ugburzenin.home.pl/burzenin/herb.php>

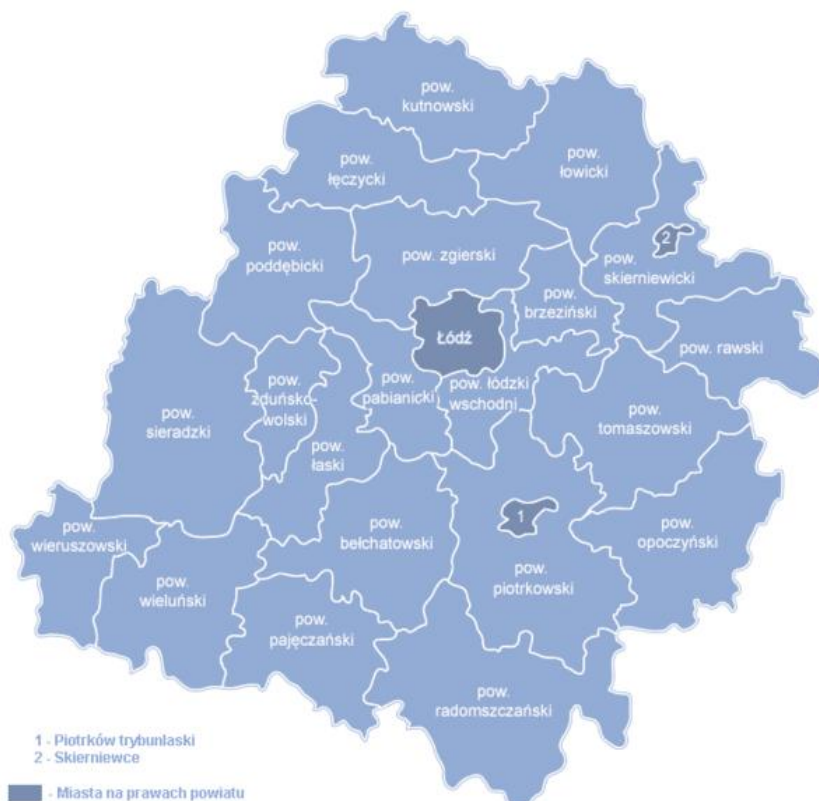
Rysunek 3. Urzędowa flaga Gminy Burzenin

Źródło: <http://www.ugburzenin.home.pl/burzenin/herb.php>

Gmina Burzenin położona jest w województwie łódzkim, w południowo – wschodniej części powiatu sieradzkiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Sieradz, Zapolice, Widawa, Konopnica, Złoczew oraz gminą Brzeźnio. Przez Burzenin przepływa rzeka Warta (w dużej mierze wzdłuż wschodniej granicy gminy).

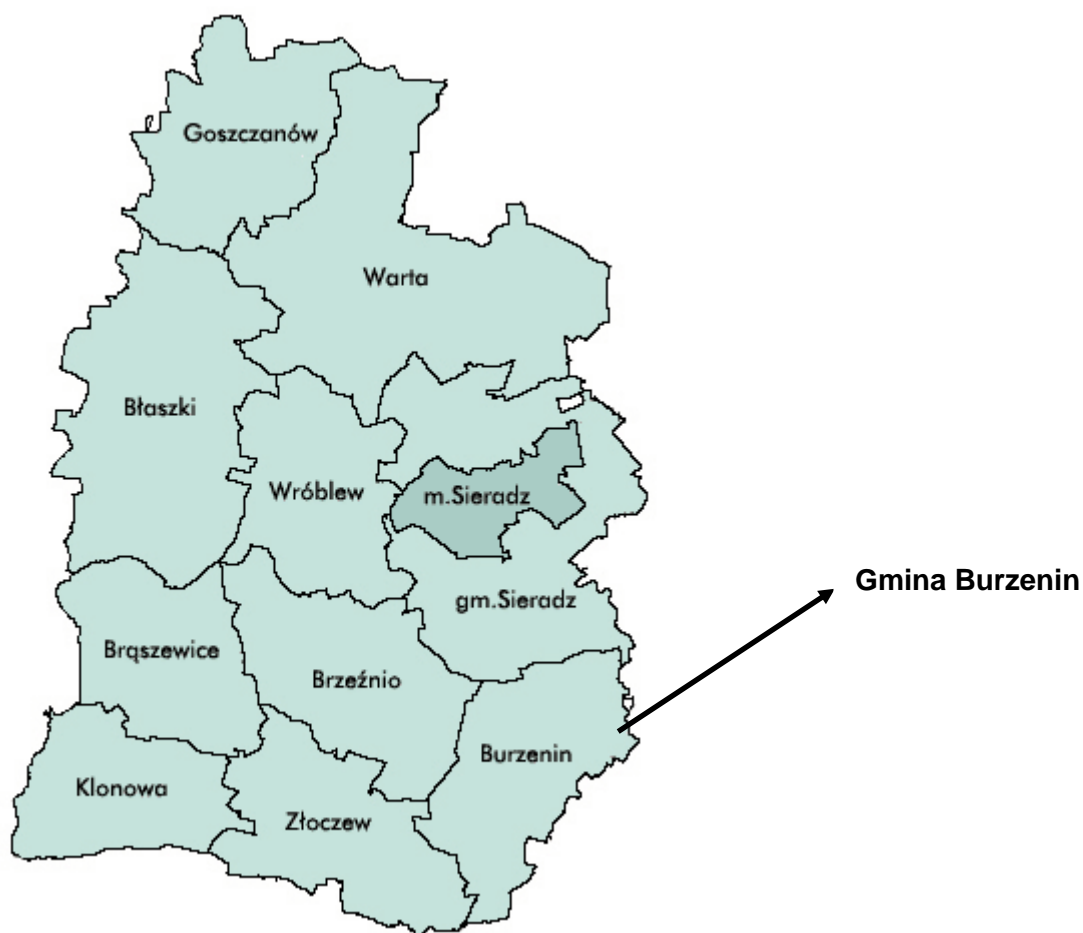
Mapa 1. Położenie powiatu sieradzkiego w woj. łódzkim

Źródło: <http://pl.wikipedia.org/w/in>

[dex.php?title=Plik:Wojewodzkie_lodzkie_adm.png&filetimestamp=20050312162744](http://pl.wikipedia.org/w/in/dex.php?title=Plik:Wojewodzkie_lodzkie_adm.png&filetimestamp=20050312162744)

Mapa 2. Położenie Gminy Burzenin w powiecie sieradzkim

Źródło: <http://test.lodzkie.pl/lodzkie/województwo/mapa/sieradzkig.html>

3.1.2. Wielkość Gminy

Według danych z 2011r. liczba mieszkańców Gminy wynosiła 5 648 osób, w tym: 2 859 mężczyzn i 2 789 kobiet. Powierzchnia gminy Burzenin ogółem wynosi: 12 035 ha, co stanowi ok 8% powierzchni powiatu sieradzkiego. Gęstość zaludnienia w Gminie to 47 mieszk./km². Według Głównego Urzędu Statystycznego, strukturę terytorialną gminy stanowi 38 miejscowości tworzących 25 sołectw:

- Antonin,
- Będków,
- Biadaczew,
- Brzeźnica,
- Burzenin,

- Grabówka,
- Gronów,
- Jarocice,
- Kamionka,
- Ligota,
- Majaczewice,
- Marianów,
- Niechmirów,
- Nieczuj,
- Prażmów,
- Krępica,
- Strumiany,
- Strzałki,
- Szczawno,
- Świerki,
- Tyczyn,
- Witów,
- Wola Będkowska,
- Wolnica Grabowska,
- Wolnica Niechmirowska.

3.1.3. Cechy charakterystyczne Gminy

Gmina Burzenin pod względem administracyjnym ma status gminy wiejskiej o charakterze rolniczym. Siedzibą Gminy jest miejscowość Burzenin położona nad rzeką Wartą. Ponad 50% ogólnej liczby

ludności utrzymują się z rolnictwa. Na terenie Gminy występuje wiele rozdrobnionych gospodarstw rolnych (42% gospodarstw rolnych to małe gospodarstwa do 5ha) prowadzących wielokierunkową produkcję. Według danych z 2012 r. (I kwartał), na obszarze gminy zarejestrowanych było 338 podmiotów gospodarczych, w tym w sektorze publicznym - 12, natomiast w sektorze prywatnym – 326 podmiotów. Wiodące branże to handel i gastronomia, które obejmują prawie 50% zarejestrowanych podmiotów.

3.2. Zasoby Gminy

W poniższym rozdziale przedstawiona została ogólna charakterystyka posiadanych przez Gminę zasobów ludzkich, m. in. liczba mieszkańców oraz liczba osób aktywnych zawodowo i bezrobotnych. Ponadto, zawarte tu zostały informacje na temat posiadanych przez Gminę zasobów przyrodniczych oraz ich obecnego stanu w podziale na informacje dotyczące obszarów chronionych, lasów, rzeźbę terenu, wody powierzchniowe i podziemne oraz klimat. Na końcu rozdziału znajdują się również informacje na temat stanu zasobów kulturowych Gminy.

3.2.1. Zasoby ludzkie

Gminę Burzenin w 2011 roku zamieszkiwało ogółem 5 648 osób. Analizując dane z tabeli poniżej, można zaobserwować stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkańców.

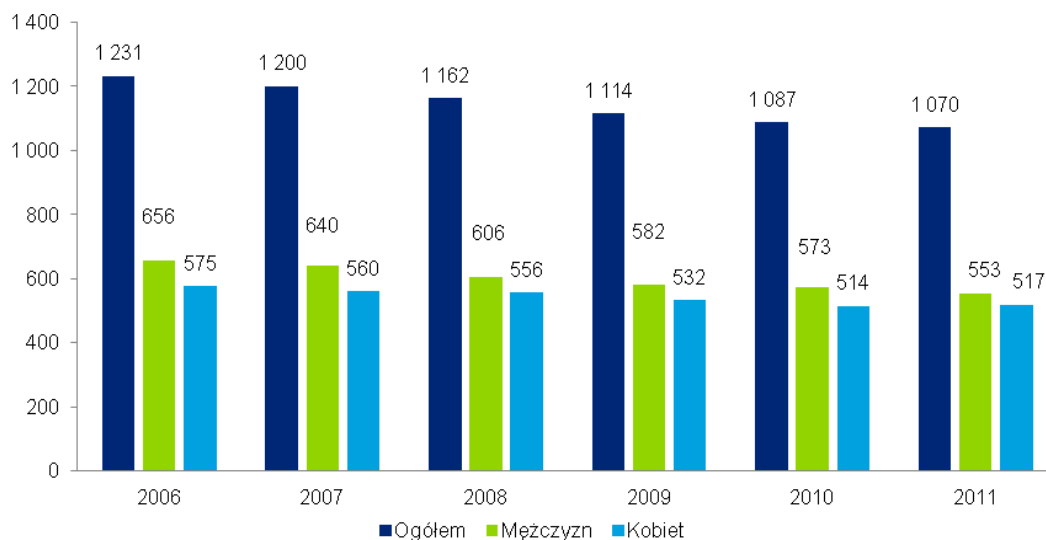
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	5 722	5 710	5 690	5 686	5 676
Kobiet	2 836	2 834	2 826	2 829	2 816
Mężczyzn	2 886	2 876	2 864	2 857	2 860

Źródło: GUS

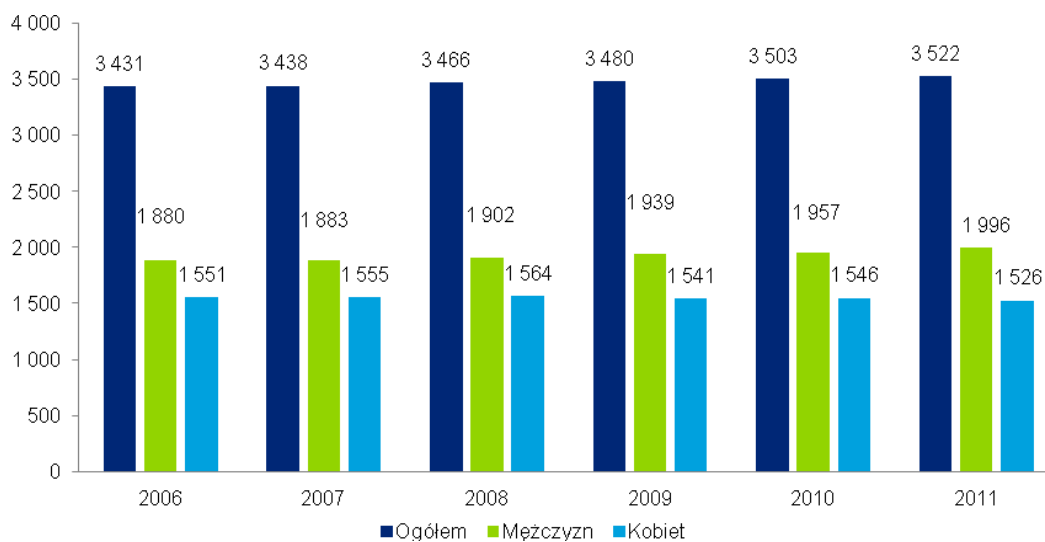
Poniższe wykresy przedstawiają strukturę demograficzną mieszkańców Gminy Burzenin pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-64 lata) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia wzwyż oraz mężczyźni od 65 roku życia wzwyż) w poszczególnych latach (2006-2011).

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2011

Źródło: GUS

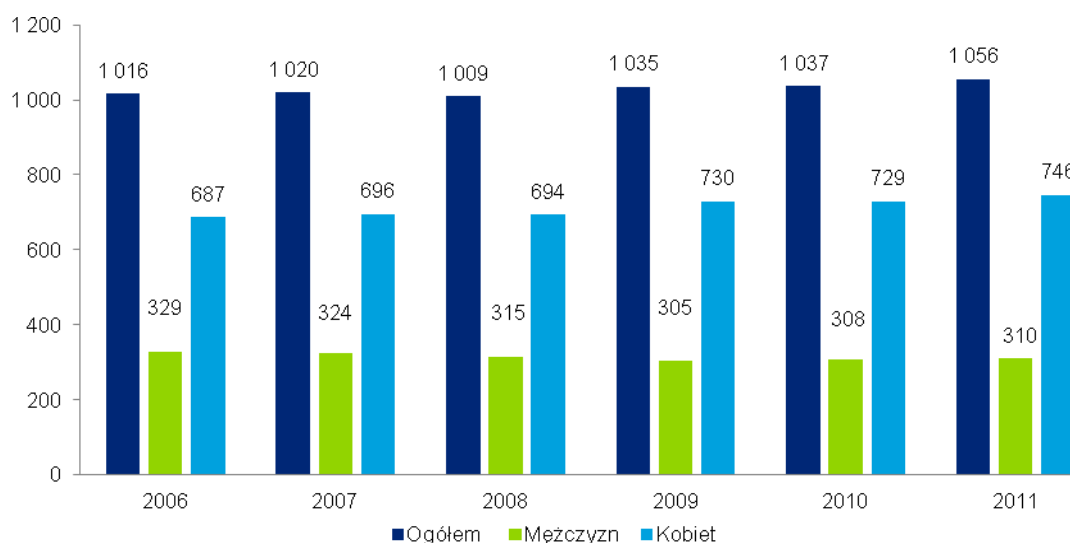
Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2011

GUS

Źródło:

Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006-2011

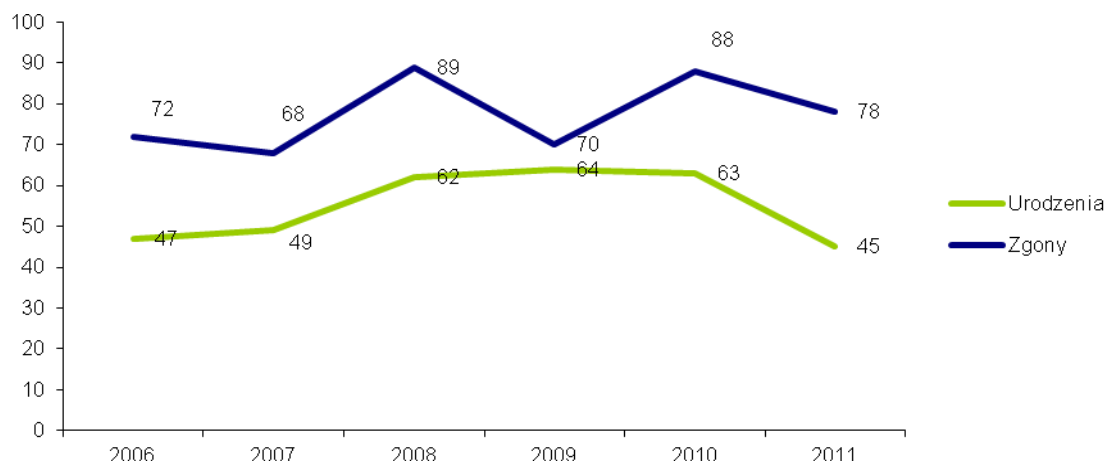

Źródło: GUS

W związku ze spadkiem ogólnej liczby ludności w Gminie Burzenin odnotowano spadek liczebności mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. W grupie w wieku produkcyjnym można natomiast zaobserwować wzrost liczebności mieszkańców, a w wieku poprodukcyjnym – niewielkie wahania liczebności.

Wykres poniżej przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów w latach 2006-2011. W analizowanym okresie można zaobserwować wahania liczby urodzeń i zgonów - utrzymuje się tendencja przewagi zgonów nad urodzeniami. W latach 2008 - 2010 zanotowano znaczny wzrost liczby urodzeń w stosunku do lat poprzedzających. W roku 2011 zanotowano najniższą liczbę urodzeń w Gminie w całym analizowanym okresie.

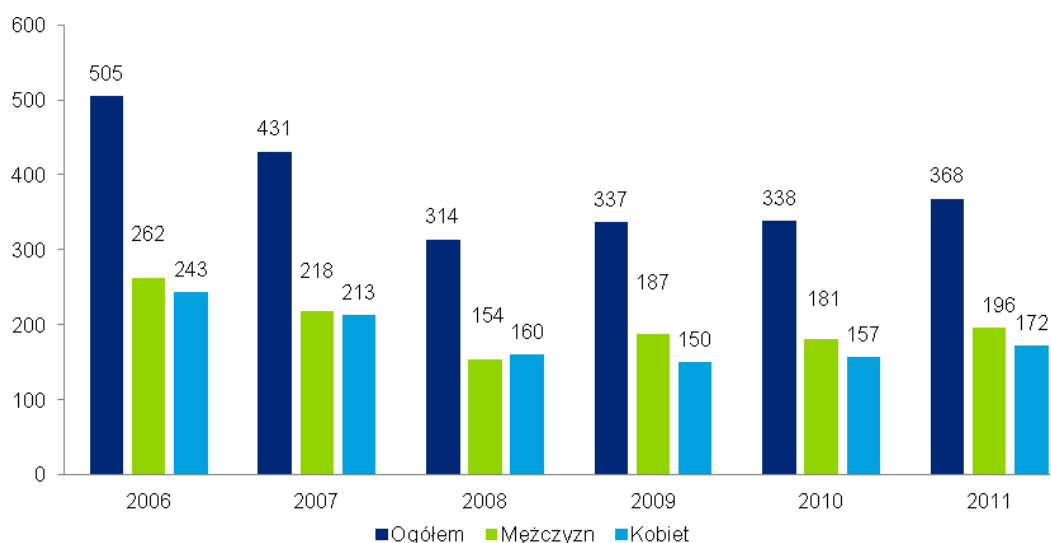
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006-2011

Źródło: GUS

Bezrobocie w Gminie Burzenin w latach 2006 – 2008 spadało, natomiast od 2009 stopniowo wzrasta. Jednak w porównaniu do roku bazowego (2006) liczba osób bezrobotnych w 2011 roku jest znacznie niższa - 368 w 2011 r. w porównaniu do 505 w roku 2006.

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Burzenin w latach 2006-2011

Źródło: GUS

3.2.2. Zasoby przyrodnicze

3.2.2.1. Obszary prawnie chronione na terenie Gminy

Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem gminy wynosi 35,7%. We wschodniej i południowo-wschodniej części Gminy znajdują się Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki, zajmujący obszar 4 290 ha. Ochronie podlegają doliny Warty, Widawki oraz ich dopływy wraz z malowniczą, urozmaiconą rzeźbą terenu i naturalną szatą roślinną.

Tabela 3. Obszary prawnie chronione

Formy obszarów chronionych	Powierzchnia
Parki krajobrazowe	4 290 ha
Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	5,9 ha
Użytki ekologiczne	5,9 ha
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	3,9 ha
Ogółem	4 293,9 ha

Źródło: GUS

W 2010 roku na terenie Gminy znajdowało się 14 pomników przyrody:

- grusza pospolita – Majaczewice,
- lipa drobnolistna – Majaczewice,
- dąb szypułkowy – Majaczewice,
- cztery dęby szypułkowe – Witów,
- wiąz szypułkowy – Witów,
- lipa drobnolistna – Witów,
- dąb szypułkowy – Kamionka,
- wiąz szypułkowy – Strzałki,
- stanowisko bluszczu – Nadleśnictwo Złoczew,
- dąb szypułkowy – Niechmirów,
- źródło pulsujące – Niechmirów Kolonia.

Inne formy ochrony jakie występują na terenie Gminy to użytki ekologiczne takie jak:

- wysoka skarpa „Majaczewice”,
- kompleks zabagnionych łąk „Niechmirów”,
- skarpa ze starodrzewem „ Niechmirów II”,
- bagna śródleśne w Leśnictwie Dąbrowa.

Na uwagę zasługuje również zespół przyrodniczo krajobrazowy „Góry Wapienne”. Zespół ten znajduje się przy drodze Burzenin-Szynkielów, a stanowią go wapienne utwory górnourajskie (zachodnia część doliny Warty) wraz z florą tam występującą.

3.2.2.2. Lasy

Według danych GUS (stan na 2011r.) ogólny obszar lasów wynosi 3 061,8 ha, a wskaźnik lesistości dla Gminy wynosi 25,20%. Lasy występują głównie w północno-zachodniej i południowej części Gminy. Na terenie Gminy występują stosunkowo młode oraz mało zróżnicowane lasy, w których dominują drzewa iglaste (sosna). Fauna lasów jest bogata w liczne gatunki ssaków (jelenie, sarny, dziki, zające, łasice) i ptaków. Stopniowo zalesiane są tereny wyłączone z użytku rolniczego ze względu na słabą klasę gleb (V i VI klasa bonitacyjna). W Gminie Burzenin znajdują się również trzy skupiska zieleni wysokiej o charakterze parkowym w następujących miejscowościach:

- Niechmirów- zabytkowy park o powierzchni 5 ha,
- Wolnica Niechmirowska- park o powierzchni 1,3 ha,
- Witów- podworski park o powierzchni 2 ha.

3.2.2.3. Rzeźba terenu

Teren powiatu sieradzkiego został ukształtowany przez lądolód skandynawski. Ponadto, znaczący wpływ na rzeźbę terenu wywarły zlodowacenia plejstoceńskie. Wśród osadów polodowcowych dominują piaski, gliny i żwiry. Gmina Burzenin położona jest w pasie Niziny Środkowopolskiej. Znaczącym elementem rzeźby terenu jest dolina Warty i Oleśnicy wraz z wałami przeciwpowodziowymi zlokalizowanymi wzdłuż rzeki Warty. Wały te znacząco wpływają na krajobraz i podnoszą jej atrakcyjność turystyczno-krajobrazową poprzez utworzenie naturalnych punktów widokowych na panoramę doliny Warty. Najwyższy punkt na terenie Gminy znajduje się na północ od Burzenina są to pagórki kemowe Prażmowa – 201,8 m n. p. m.

Na terenie Gminy Burzenin ponad 50% gleb, to gleby V i VI klasy bonitacyjnej. Znajdują się one głównie w obszarach północnych i środkowych Gminy. Planowane jest wykorzystanie tych obszarów pod zalesienie w celach rekreacyjnych.

Na terenie Gminy występuje również baza surowcowa, obejmująca złoża:

- fosforytów (nieprzewidziane do eksploatacji),
- wapieni („Majaczewice”),

- kruszyw naturalnych („Ligota” i „Szczawno”, „Kopanina”, „Redzeń II”, „Prażmów”, „Wolnica Grabowska”, „Wola Będkowska”),
- węgla brunatnego („Złoczew”).

Biorąc pod uwagę położenie złóż (oprócz złoża „Złoczew”) na terenie parku krajobrazowego można przypuszczać, iż ich eksploatacja będzie znacząco ograniczona.

3.2.2.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Głównym ciekim wodnym przepływającym wzdłuż wschodniej granicy Gminy jest rzeka Warta. Pozostałe rzeki, które tworzą sieć rzeczną Gminy to rzeki: Oleśnica i Kobylanka.

Rzeki, w znaczącym stopniu są nieuregulowane. Warta w okolicach miejscowości Burzenin otoczona jest wałami przeciwpowodziowymi. W Gminie nie występują większe zbiorniki wód powierzchniowych. Na terenie Gminy znajduje się unikatowy teren źródłkowy – źródło pulsujące (pomnik przyrody o walorach dydaktycznych), które znajduje się w okolicach Niechmirowa.

Występujące na terenie Gminy poziomy wodonośne to:

- czwartorzędowy - utwory piaszczyste pod warstwami glin,
- trzeciorzędowy - utwory piaszczysto-ilaste znajdujące się w południowo - zachodniej części Gminy,
- mezozoiczny (jurajski i kredowy) – główny użytkowy poziom wodonośny.

Gmina zaopatrywana jest w wodę z ujęć wód podziemnych (występujące w utworach jurajskich).

Największe ujęcia wód podziemnych w Gminie to:

- Burzenin (dwie studnie),
- Grabówka (dwie studnie).

Istnieje jeszcze jedno ujęcie wody w Strumianach lecz jest ono nieczynne.

Na północy Gminy znajduje się fragment Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – zbiornik nr 312 Sieradz - zbiornik szczelinowo - porowy o zasobach wód podziemnych na poziomie 10 tys. m³ /dobę.

3.2.2.5. Klimat

Pod względem klimatu teren Gminy Burzenin jest w zasięgu oddziaływań klimatu umiarkowanego przejściowego. Warunki klimatyczne Gminy charakteryzują się średnioroczną temperaturą powietrza wynoszącą ok. 8°C. Najzimniejszym miesiącem jest luty natomiast najcieplejszym lipiec. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi w granicach od 210 do 220 dni (od początku kwietnia do przełomu października i listopada). Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 550 mm, co jest stosunkowo niskim poziomem, mogąącym prowadzić do deficytów wody. Zaleganie pokrywy śnieżnej trwa średnio 63 dni. Średnie nasłonecznienie jest na poziomie 4h/dobę. Dominują wiatry zachodnie.

Niewielkie nachylenie powierzchni terenu tworzy optymalne warunki nasłonecznienia i warunki wiatrowe.

3.2.3. Zasoby kulturowe

Na terenie Gminy Burzenin swą działalność kulturalną prowadzi Gminny Dom Kultury, a także Gminna Biblioteka Publiczna w Burzeninie wraz z filiami w Niechmirowie i Szczawnie. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową poprzez np.: organizację spotkań dotyczących aktualnych rocznic literackich, konkursów plastycznych czy spotkań z pisarzami. Przy bibliotece działa również Ośrodek Informacji Turystycznej.

W Gminie Burzenin funkcjonuje 16 kół Gospodyń Wiejskich i 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Przy parafii w Burzeninie działa również Chór im. Stanisława Moniuszki oraz chór młodzieżowy o nazwie "Schola". W 2005 roku powstała Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Burzeninie. Zespół Pieśni Dawnej ze Szczawna kultywuje tradycyjne piosenki ludowe. W zakresie kultury na uwagę zasługuje jeszcze garncarstwo (szczególnie ceramika figuralna), które niegdyś było prężnie rozwijane natomiast dzisiaj jest folklorystycznym akcentem w Gminie i województwie.

Przykładowe cykliczne imprezy kulturalno-rozrywkowe mające na celu integrację społeczności lokalnej:

- Dzień Ochrony Środowiska,
- Piknik Integracyjny Zamoście,
- Plener malarski,
- Noc z Andersenem,
- Jarmark dożynkowy,
- Sobótki w Jarocicach, itp.

W zakresie krzewienia kultury fizycznej swą działalność prowadzą: Gminny Klub Sportowy (GKS Burzenin), Ludowy Klub Sportowy „Wola Będkowska”, Gminny Klub Sportowy „Burza”(podnoszenie ciężarów), a także Szkolne Kluby Sportowe działające przy szkołach na terenie Gminy. Drużyna GKS Burzenin reprezentuje Gminę w wojewódzkich rozgrywkach piłki nożnej klasie B.

Unikatowym zwyczajem w Burzeninie jest targ odbywający się w każdą środę i sobotę na rynku w Burzeninie. Początki tego urokliwego targu sięgają roku 1419, kiedy to król Władysław Jagiełło odnowił prawa miejskie Burzenina.

3.3. Zagospodarowanie przestrzenne

W tej części diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Burzenin omówiony zostanie stan obecny ładu przestrzennego Gminy, który obejmie w szczególności: analizę infrastruktury technicznej, uwarunkowań ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej.

3.3.1. Infrastruktura techniczna

3.3.1.1. Infrastruktura transportowa i transport publiczny

Gmina Burzenin położona jest w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego (na południe od Sieradza). Przez teren Gminy przebiega droga wojewódzka nr 480 (relacji Sieradz – Burzenin-Widawa), drogi powiatowe oraz gminne. W Gminie nie występują drogi o statusie krajowym. Przez Burzenin nie przebiega również infrastruktura kolejowa, najbliższa stacja kolejowa PKP znajduje się w Widawie lub nieco dalej w Sieradzu. Przewozy osób realizowane są przez komunikację PKS i transport prywatny. Istnieją połączenia autobusowe z Sieradzem, Widawą, Żłoczewem, Piotrkowem Trybunalskim oraz z Łodzią (bezpośrednie połączenie ze stolicą województwa jest utrudnione, gdyż odbywają się głównie w okresie letnim).

Na układ drogowy Gminy Burzenin składają się:

- drogi powiatowe o łącznej długości 54,8 km:

Tabela 4. Drogi powiatowe

Numer	Relacja
1704E	Burzenin – Szynkielów
1705E	Burzenin – Żłoczew – Zwierzyniec – Chajew – Gruszczyce
1708E	Wiechucice – Bobrowniki – Witów – Zapole – Brzeźnio – Brąszewice – Włocin
1715E	Huta Szklana – Niechmirów
1716E	Żłoczew – Niechmirów
1717E	Gronówek – Biadaczew
1718E	Gronów – Stolec – Janów
1725E	Sieradz – Lipno

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Burzenin

- drogi gminne o łącznej długości 53,7 km:

Tabela 5. Drogi gminne

Numer	Relacja
114060E	Łuszczyn – gr. gminy Złoczew – Gronów
114201E	Redzeń Pierwszy – Tyczyn
114202E	Ligota – Krępicza – Redzeń Drugi – gr. gminy Sieradz – Stoczki
114203E	Wola Będkowska – Świerki – droga powiatowa Nr 1705E
114204E	Sęk – gr. gminy Brzeźnio – Pyszków
114205E	Prażmów – Strzałki – Zarośle – Kolonia Majaczewice – droga powiatowa Nr 1704E
114206E	Kopanina – Sambórz – Witów
114207E	Strumiany – gr. gminy Widawa – Siemiechów
114208E	Strumiany – gr. gminy Widawa – Wielka Wieś
114209E	Lipno – Ręszew – Wolnica Grabowska
114210E	Ręszew – Kamilew – Grabówka – Gronów
114211E	Strzałki Sękowskie – Wola Majaczewice – Szczawno
114212E	Kamionka – Nieczuj – Waszkowskie – Jarocice – gr. Gminy Konopnica – Mała Wieś
114213E	Kamionka – Niechmirów Kolonia
117352E	Żabieniec – gr. gminy Konopnica – Niechmirów
119004E	Korzeń – gr. gminy Widawa – Antonin – Strumiany
-	Burzenin, ul. Armii Krajowej
-	Burzenin, ul. Boczna
-	Burzenin, ul. Broniewskiego
-	Burzenin, ul. Dojazdowa

Numer	Relacja
-	Burzenin, ul. Dolna
-	Burzenin, ul. Pstrokońskiego
-	Burzenin, ul. Krótka
-	Burzenin, ul. Lipowa
-	Burzenin, ul. Ogrodowa
-	Burzenin, ul. Polna
-	Burzenin, ul. Poprzeczna
-	Burzenin, ul. Rynek
-	Burzenin, ul. Rzeczna
-	Burzenin, ul. Sadowa
-	Burzenin, ul. Świerczewskiego
-	Burzenin, ul. Widawska
-	Burzenin, ul. Witosa
-	Burzenin, ul. Wojska Polskiego
-	Burzenin, ul. Zamłynie
-	Strumiany, ul. Akacyjowa
-	Strumiany, ul. Brzozowa
-	Strumiany, ul. Charławska
-	Strumiany, ul. Główna
-	Strumiany, ul. Grzybowa
-	Strumiany, ul. Klonowa
-	Strumiany, ul. Kwiatowa
-	Strumiany, ul. Leśna
-	Strumiany, ul. Letniskowa

Numer	Relacja
-	Strumiany, ul. Łąkowa
-	Strumiany, ul. Różana
-	Strumiany, ul. Rzemieśnicza
-	Strumiany, ul. Skośna
-	Strumiany, ul. Słoneczna
-	Strumiany, ul. Sosnowa
-	Strumiany, ul. Stawowa
-	Strumiany, ul. Wałowa
-	Strumiany, ul. Wczasowa
-	Strumiany, ul. Winogronowa
-	Strumiany, ul. Wrzosowa
-	Strumiany, ul. Wschodnia
-	Strumiany, ul. Zarzecze
-	Witów, ul. Bociania
-	Witów, ul. Nadwarciańska
-	Witów, ul. Zamkowa
-	Burzenin, działka nr ewid. 382

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Burzenin, Dane Urzędu Gminy Burzenin

3.3.1.2. Gospodarka wodna i ściekowa

Według danych Urzędu Gminy w Burzeninie na dn. 31.12. 2012 roku zwodociągowanych było 100% terenów Gminy. Długość sieci wodociągowej wynosi obecnie 121,4 km. Woda produkowana w ramach wodociągu jest dobrej jakości, zarówno pod względem bakteriologicznym jak i fizyko-chemicznym. Woda dostarczana jest ze studni głębinowych. Ujęcia głębinowe znajdują się w miejscowościach:

- Burzenin (2 studnie),

- Grabówka (2 studnie).

Na terenie gminy funkcjonują cztery oczyszczalnie ścieków (biologiczne oraz mechaniczno-biologiczna) znajdujące się w Burzeninie, Niechmirowie, Witowie (Dom Pomocy Społecznej) oraz w Wolnicy Niechmirowskiej. Znaczny teren Gminy nie jest skanalizowany, co z kolei wiąże się z tym, iż gospodarstwa indywidualne gromadzą nieczystości ciekłe w przydomowych oczyszczalniach ścieków i szambach bezodpływowych skąd co jakiś czas są odbierane przez specjalistyczne podmioty świadczące usługi asenizacyjne.

W analizowanym okresie długość sieci kanalizacyjnej nie uległa zmianie i wynosiła 5,2 km, natomiast stopniowo wzrastała ilość podłączonych do niej gospodarstw oraz ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (obecnie do sieci przyłączonych jest ok. 200 gospodarstw domowych).

Tabela 6. Stan sieci kanalizacyjnej

Stan sieci kanalizacyjnej	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2
Ścieki odprowadzone	dm ³	31,8	35,2	27,8	32,4	42	31
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	786	791	791	803	813	816

Źródło: GUS

W Gminie realizowano projekt pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Burzenin”.

W ramach projektu zrealizowano następujące inwestycje:

- wykonanie studni nr 2 na terenie stacji uzdatniania wody w Grabówce,
- wodociąg w Majaczewicach o dł. 2 226 mb,
- wodociągi w Woli Będkowskiej, w Redzeniu II, w Krępiczy oraz w Ligocie o dł. 4 970 mb,
- wymiana odcinka wodociągu w Burzeninie o dł. 133 mb,
- budowa 169 przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zakup ciągnika z beczką asenizacyjną.

3.3.1.3. Gospodarka odpadami

Od 2012r. Gmina Burzenin rozpoczęła wdrażanie ustawy z dnia 1 lipca 2011r. dotyczącej nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Rada Gminy Burzenin co roku uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. Również na potrzeby Gminy opracowano Plan Gospodarki Odpadami oraz Gminny Program Usuwania Azbestu

Tabela 7. Dane dotyczące gospodarki odpadami za rok 2008

Rzeczywista liczba mieszkańców gminy w 2008 roku	Liczba mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów	Liczba mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów w [%]	Masa zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	Ilość odpadów przypadająca na jednego mieszkańca [Mg/M]
5 650	5 385	95,30	659,53	0,122

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Burzenin

Szacunkowa ilość odpadów przypadających na jednego mieszkańca w 2008 roku wynosi 122 kg. Natomiast 95,3% mieszkańców Gminy podlega systemowi zorganizowanej zbiórki odpadów, co wynika z licznych projektów dotyczących ekologii realizowanych na terenie Gminy oraz zbiórki odpadów. W Burzeninie, Witowie, Strumianach oraz Waszkowskim prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. Dodatkowe pojemniki na odpady plastikowe typu PET znajdują się w następujących miejscowościach: Wola Będkowska, Strzałki, Ligota, Prażmów, Niechmirów, Kamionka, Szczawno, Wolnica Niechmirowska, Gronów, Brzeźnica. W związku z tym, iż na terenie Burzenina nie ma gminnego składowiska odpadów, odpady z pozostałych miejscowości gromadzone są w sposób nieselektywny, a następnie wywożone przez specjalistyczne firmy na sąsiednie składowiska.

3.3.1.4. Energetyka

Gmina Burzenin podlega pod obszar działania PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź – Teren. Przez teren Gminy nie przebiegają linie wysokiego napięcia również nie ma stacji elektroenergetycznych 110/15kV. Energia elektryczna dostarczana jest liniami średniego napięcia 15kV ze Złoczewa, Zduńskiej Woli, Sieradza i Ruśca.

Na terenie Gminy Burzenin występują również źródła energii odnawialnej tj. dwie elektrownie wiatrowe znajdujące się na zachód od Burzenina. Elektrownie mają ok. 30 m wysokości i moc 450 kW. Na terenie Gminy planowane są dalsze inwestycje dotyczące energii odnawialnej.

3.3.1.5. Ciepłownictwo

Lokalne kotłownie w Gminie zasilane są paliwem stałym lub olejem. Kotłownie, które zaopatrują w ciepło budynki administracji i oświaty zlokalizowane są w Burzeninie (Szkoła Podstawowa, Spółdzielnia Mieszkaniowa, Ośrodek Zdrowia, Gimnazjum wraz z obiektami Urzędu Gminy) oraz w Witowie (Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej). Główne zaopatrzenie gospodarstw indywidualnych w ciepło oparte jest o olej opałowy.

3.3.2. Ochrona środowiska naturalnego

Gmina Burzenin położona jest poza szlakami przewozu materiałów niebezpiecznych, nie przebiegają przez jej teren rurociągi paliw płynnych ani gazociąg. Według Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego z 2011 r. Gmina znajduje się na terenie zagrożonym powodzią (rzeka Warta).

Na terenie Gminy nie ma zakładów przemysłowych stanowiących istotne źródła zanieczyszczenia powietrza. Brak jest również dróg krajowych. Ruch na drodze wojewódzkiej, drogach powiatowych i gminnych w niewielkim stopniu może stanowić zagrożenie dla czystości powietrza. Zwiększonego stopnia zanieczyszczeń można spodziewać się w okresie grzewczym w szczególności w ośrodkach o skoncentrowanej zabudowie (emisja pyłów i gazów ze spalania w piecach domowych). Stan powietrza w Gminie jest dobry. W 2003 r. przeprowadzono badania stanu powietrza dla całej strefy sieradzkiej, która sklasyfikowana została pod względem ochrony zdrowia w kategorii A (poziom stężeń nieprzekraczający wartości dopuszczalnej) i B (poziom stężeń powyżej wartości dopuszczalnej, lecz

nieprzekraczający wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji), zaś pod kątem ochrony roślin w kategorii A.

Brak zakładów przemysłowych oraz sieci dróg krajowych ulokowanych na terenie gminy sprawia, iż mieszkańcy nie są narażeni na zbyt wysoki poziom hałasu.

Na terenie Gminy nie występuje zagrożenie promieniowaniem jonizującym. Jedynymi źródłami promieniowania jonizującego są stacje telefonii cyfrowej zlokalizowane w centrum Gminy.

3.3.3. Infrastruktura społeczna

3.3.3.1. Edukacja

Na terenie Gminy Burzenin działają następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół im. Księdza Kanonika Baltazara Pstrokońskiego w Burzeninie (szkoła podstawowa i przedszkole),
- Zespół Szkół w Waszkowskim (szkoła podstawowa i przedszkole),
- Publiczne Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Burzeninie.

Przy Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika swą działalność prowadzi liceum ogólnokształcące dla dorosłych. Szkoły wyposażone są w sale komputerowe z dostępem do Internetu. Do dyspozycji uczniów są również sale gimnastyczne.

W roku szkolnym 2010/2011 do przedszkoli uczęszczało 137 dzieci, do szkół podstawowych 316 uczniów, natomiast do gimnazjum 192 uczniów. W szkołach podstawowych dla uczniów dostępne były 46 komputery oraz 23 komputery w gimnazjum. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu w roku szkolnym 2010/11 wynosiła 7 w przypadku szkół podstawowych, 8 w przypadku szkół gimnazjalnych. Ewenementem na skale wojewódzką **jest obserwatorium funkcjonujące przy gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Burzeninie**. Gimnazjum to jest pierwszym w województwie, które dysponuje profesjonalnym obserwatorium astronomicznym, wyposażonym w kopułę o średnicy 3,2m oraz teleskop Meade LX 90 GPS 8. W związku możliwościami wynikającymi z posiadania obserwatorium, szkoła współpracuje z różnymi organizacjami z kraju oraz organizuje edukacyjne przedsięwzięcia (m.in. nawiązano współpracę z Centrum Astronomicznym Mikołaja Kopernika przy PAN oraz ze stowarzyszeniem Pracownia Komet i Meteorów w Warszawie. PKiM zajmuje się badaniem małych ciał Układu Słonecznego, czyli meteorów, komet i małych planetoid. Gimnazjum jest jedną ze stacji rejestrujących i zbierających dane).

Pewnym miernikiem poziomu szkół w gminie a tym samym jakości nauczania są wyniki uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w testach i egzaminach na poziomie krajowym. W tabelach poniżej wskazano wyniki testów uczniów trzecich klas gimnazjum oraz uczniów klas szóstych szkół podstawowych z terenu Gminy Burzenin w odniesieniu do wyników osiągniętych przez gimnazjalistów z Łodzi oraz średniej krajowej.

Uczniowie gimnazjów na tle województwa oraz kraju wypadają nieco gorzej zarówno w części matematyczno - przyrodniczej jak i humanistycznej, znacząco niższy wynik zanotowano w części językowej w porównaniu do wyniku województwa (-7,29). Jeśli chodzi o szóstoklasistów to wypadają oni nieco lepiej w rozumowaniu i korzystaniu z informacji natomiast w pozostałych częściach wyniki są nieco słabsze od rówieśników z województwa.

Tabela 8. Wyniki testu gimnazjalnego, czerwiec 2011

	Burzenin	Łódź	Łódzkie	Średnia krajowa	Różnica [do wojewódzkiej]
Cz. Humanistyczna	22,21	25,20	25,16	25,31	-2,95
Cz. matematyczno-przyrodnicza	21,14	23,67	23,81	23,63	-2,67
Cz. językowa (angielski)	21,27	28,10	28,56	28,28	-7,29

Źródło: OKE

Tabela 9. Wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej, czerwiec 2011

	Burzenin	Łódź	Łódzkie	Średnia krajowa	Różnica [do wojewódzkiej]
Czytanie	7,87	8,28	8,32	-	-0,45
Pisanie	5,29	5,42	5,40	-	-0,11
Rozumowanie	5,36	5,26	5,33	-	0,03
Korzystanie z informacji	2,44	2,29	2,29	-	0,15
Wykorzystanie wiedzy	3,73	3,91	4,01	-	-0,28
Wynik ogólny	24,69	25,17	25,36	25,27	-0,67

Źródło: OKE

3.3.3.2. Opieka zdrowotna

Opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy zapewniają niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej TUTUS w Burzeninie,
- Ośrodek Zdrowia w Kamionce,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Burzeninie.

Pomoc lekarska poza godzinami pracy powyższych ośrodków oraz w święta udzielana jest w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli. Dodatkowo, w Burzeninie funkcjonują dwie apteki.

3.3.3.3. Pomoc społeczna

Na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Burzeninie oraz filia Domu Pomocy Społecznej (z Sieradza) w Witowie, których działalność nakierowana jest na pomoc najuboższym i chorym z terenu całej Gminy. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w 2011 roku było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa (wielodzietność) oraz niepełnosprawność. Według danych GUS procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2010 r. wynosił 13,5%, co stanowi wyższy wskaźnik niż liczba beneficjentów w całym powiecie sieradzkim (11%).

Tabela 10. Świadczenia pomocy społecznej

	2011
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	
Z powodu ubóstwa	141
Z powodu bezrobocia	97
Z powodu niepełnosprawności	54
Z powodu długotrwałej choroby	99
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	17
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania zlecone gminy]	

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej 2011

Wydatki na pomoc społeczną w budżecie Gminy przedstawiały się następująco:

- 2008 r. – 18,9%,
- 2009 r. – 18,3%,
- 2010 r. – 18,7%.

3.3.3.4. Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa

Komisariat Policji w Złoczewie obejmuje działania zapewniające bezpieczeństwo, ład i porządek publiczny na terenie miasta i gminy Złoczew, gminy Brzeźnio, gminy Burzenin i Klonowa. Niniejszy Komisariat Policji podlega Komendzie Powiatowej Policji w Sieradzu. W Gminie Burzenin nie funkcjonuje posterunek policji. W tabeli poniżej zaprezentowano najczęstsze zdarzenia drogowe w 2011 roku.

Tabela 11. Zdarzenia drogowe w 2011 roku

	2011
Liczba wypadków	6
Liczba kolizji	20
Liczba rannych	8
Liczba zabitych	1

Źródło: Komenda Policji w Sieradzu

Na terenie Gminy działa 11 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- Ochotnicza Straż Pożarna Brzeźnica,
- Ochotnicza Straż Pożarna Burzenin,
- Ochotnicza Straż Pożarna Grabówka,
- Ochotnicza Straż Pożarna Jarocice,
- Ochotnicza Straż Pożarna Kamionka,
- Ochotnicza Straż Pożarna Ligota,
- Ochotnicza Straż Pożarna Niechmirów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Prażmów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Strzałki,
- Ochotnicza Straż Pożarna Szczawno,
- Ochotnicza Straż Pożarna Wola Będkowska.

W jednostkach OSP Burzenin i OSP Strzałki funkcjonuje Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza natomiast OSP Burzenin i OSP Szczawno włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo- Gaśniczego. Jednostki OSP systematycznie doposażane są w niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy. W 2012 roku OSP Burzenin otrzymała średniej wielkości wóz strażacki.

Udział wydatków w budżecie gminy na bezpieczeństwo i ochronę przeciw pożarową prezentuje się następująco:

- 2008 r.– 1,4%,
- 2009 r.– 1,7%,
- 2010 r.– 1,5%.

3.3.3.5. Sport i rekreacja

W zakresie krzewienia kultury fizycznej swą działalność prowadzą: Gminny Klub Sportowy (GKS Burzenin), Ludowy Klub Sportowy „Wola Będkowska”, Gminny Klub Sportowy „Burza”-klub ciężkiej atletyki a także Szkolne Kluby Sportowe działające przy szkołach na terenie Gminy. Drużyny GKS Burzenin oraz LKS Wola Będkowska reprezentują Gminę w klasie B wojewódzkich rozgrywek piłki nożnej.

Infrastruktura sportowo- rekreacyjna to przede wszystkim stadion sportowy z bieżnią, boiskiem do piłki nożnej i siatkówki plażowej oraz siłownią znajdujący się w Strumianach. Wszystkie szkoły zlokalizowane na terenie Gminy wyposażone są w sale gimnastyczne.

Jedną z ważniejszych imprez rekreacyjno- sportowych Gminy jest Festyn Rekreacyjny „Eko - Cross Burzenin” odbywający się na stadionie w Strumianach. Za sprawą aktywnych mieszkańców, w Gminie bardzo pręźnie rozwija się sport amatorski szczególnie siatkówka, siatkówka plażowa i piłka nożna. Aby propagować te działania władze Gminy co roku organizują „Turniej piłki nożnej o puchar Wójta” oraz „Wiejski turniej piłki nożnej szkół podstawowych”. Ostatnio do czołowych dyscyplin uprawianych przez mieszkańców dołączyła siatkówka plażowa, która spośród innych dyscyplin wyróżnia się tym, iż zawody w tej dyscyplinie rozgrywane są również nocą.

Walory przyrodnicze sprawiają, że Burzenin jest chętnie wybierany przez mieszkańców większych skupisk miejskich jako miejsce letniego wypoczynku. W dolinie rzeki Warty znajdują się prywatne domki wypoczynkowe (wiele z nich wymaga jeszcze remontu). Domki te znajdują się głównie w okolicach Burzenina, Strumian, Antonina oraz w Majaczewicach, a także w Jarocicach i Ligocie. Z kolei rzeka Warta przyciąga wielu turystów m. in. pasjonatów spływów kajakowych. W Burzeninie - Zarzeczcu (na prawym brzegu Warty) znajduje się stara przystań kajakowa z dużym polem biwakowym, staw wędkarski, na którym odbywają się zawody wędkarskie oraz szlak konny z przystankiem konnym.

3.3.3.6. Kultura

Na terenie Gminy działalność kulturalną prowadzi Gminny Dom Kultury, a także Gminna Biblioteka Publiczna w Burzeninie wraz z filiami w Niechmirowie i Szczawnie. Biblioteki prowadzą głównie działalność informacyjną i kulturalno-oświatową organizując np.: spotkania dotyczące aktualnych rocznic literackich, konkursy plastyczne czy spotkania z pisarzami. Przy bibliotece w Burzeninie działa Ośrodek Informacji Turystycznej.

W Gminie Burzenin funkcjonuje 16 kół Gospodyń Wiejskich i 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Przy parafii w Burzeninie działa również Chór im. Stanisława Moniuszki oraz chór młodzieżowy "Schola". W 2005 roku powstała Młodzieżowa Orkiestra Dęta w Burzeninie, Zespół Pieśni Dawnej ze Szczawna kultywuje tradycyjne piosenki ludowe. W zakresie kultury na uwagę zasługuje również rękodzieło w szczególności garncarstwo (ceramika figuralna), które niegdyś prężnie rozwijano dzisiaj natomiast funkcjonuje jako folklorystyczny akcent w Gminie i województwie.

Przykładowe cykliczne imprezy kulturalno-rozrywkowe służące integracji społeczności lokalnej:

- Dzień Ochrony Środowiska,
- Piknik Integracyjny Zamoście,
- Plener malarski,
- Noc z Andersenem,
- Jarmark dożynkowy,
- Sobótki w Jarocicach,
- i wiele innych.

W Gminie działają również organizacje pozarządowe animujące życie Gminy:

- Lokalna Grupa Działania „Przymierze Jeziorsko”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Burzenina,
- Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Gminy Burzenin.

Na terenie Gminy zachowały się liczne zasoby kulturowe: zabytki, historyczne układy przestrzenne, tradycje regionalne czy stanowiska archeologiczne wpływające na atrakcyjność kulturową tego miejsca. W tym opracowaniu wymienimy tylko niektóre obiekty, które zasługują na szczególną uwagę:

- historyczny ośrodek miejski z zabytkowym układem urbanistycznym w Burzeninie,
- XVII w. kościół p. w. św. Wojciecha i Stanisława w Burzeninie,
- neogotycka kaplica z XIX w. w parku dworskim w Niechmirowie,
- zespół dworski w Witowie - park,
- pałac w Witowie,
- grodzisko kultury prapolskiej w Witowie.

W Gminie Burzenin znajdują się również liczne stanowiska archeologiczne z okresu osadnictwa średniowiecznego i nowożytnego. Dwa stanowiska archeologiczne: grodziska stożkowate usytuowane w Kolonii Tyczyn i Witowie, pochodzą z czasów prehistorycznych i zostały wpisane do rejestru zabytków.

Unikalnym zwyczajem w Gminie jest targ odbywający się w każdą środę i sobotę na rynku w Burzeninie. Początki targu sięgają roku 1419 kiedy Władysław Jagiełło zatwierdził prawa miejskie Burzenina. Od tej chwili nieprzerwanie, w każdą środę i sobotę na rynku gromadzą się kupcy i mieszkańcy Gminy.

3.4. Sfera gospodarcza

W poniższym rozdziale opisano bieżącą sytuację Gminy w zakresie przedsiębiorczości oraz wielkości i struktury podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy. Zaprezentowano również informacje odnośnie atrakcyjności Gminy pod względem turystyki i rekreacji.

3.4.1. Przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych

W 2011 roku wg danych GUS na terenie Gminy Burzenin działalność gospodarczą prowadziło 338 podmiotów.

Zarejestrowane podmioty działały głównie w sektorze przemysłowym, budowlanym i usługowym. Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w zakresie sekcji G klasyfikacji PKD 2007, tj. handel hurtowy i detaliczny (35%) oraz w zakresie sekcji F klasyfikacji PKD 2007, tj. w budownictwie (21%). Ponadto wiele spośród zarejestrowanych podmiotów związanych jest z rolnictwem (ok. 6%).

Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19
B	Górnictwo i wydobywanie	0
C	Przetwórstwo przemysłowe	26
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0
F	Budownictwo	70
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	119
H	Transport i gospodarka magazynowa	25
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
J	Informacja i komunikacja	3
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13
P	Edukacja	12
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	18

Źródło: GUS 2011

Większość podmiotów funkcjonuje w sektorze prywatnym, w tej zaś grupie znaczącą przewagę mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (80%). Analizując dane z lat 2006 - 2011 widać, że ogólna liczba podmiotów gospodarczych w Gminie zmniejszyła się o 6%, szczególnie wyraźnie

widać to na przykładzie spadku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (- 9%). Jednocześnie wzrosła liczba podmiotów w sektorze publicznym oraz w sektorze organizacji pozarządowych.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sektora

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Podmioty ogółem	358	360	374	313	339	338
sektor publiczny – ogółem	7	7	12	12	12	12
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	5	5	9	9	9	9
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1	1	1	0	0	-
sektor prywatny – ogółem	351	353	362	301	327	326
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	314	315	324	262	284	287
sektor prywatny - spółki handlowe	5	5	5	5	5	5
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	13	14	15	15	16	16

Źródło: GUS 2011

Pod względem podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON Gmina Burzenin plasuje się na 4 miejscu w powiecie i 92 w województwie.

Do głównych jednostek prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Burzenin zaliczyć należy:

- Ośrodek Wypoczynkowy Sportowa Osada,
- Bank Spółdzielczy,
- 3 punkty gastronomiczne,
- 2 Piekarnie, cukiernie,
- zakłady konfekcyjne, dziewiarstwo („GENA”, PPH "BOGG", "WARTEX")
- Zakład Produkcji Włóknin ALMIR”,
- PPH "POLFLAK – zakład przetwórstwa,
- 2 zakłady wulkanizacji i lakiernictwa,
- skupy złomu, („ZBYNIO”; „KOMA-MET”, "OLMET", „P.PH.U. PROFILMAR”),
- wytwórnia opakowań z tworzyw sztucznych,
- Centrum Zaopatrzenia Rolnictwa i Budownictwa "Lamorski ROL-BUD" - węgiel, nawozy, stal, materiały budowlane;
- Zakład robót wodociągowo - kanalizacyjnych i ogólnie - budowlanych, „WOD- KAN”,

- 2 podmioty produkujące palety i opakowania drewniane, produkcja więźb dachowych, drewno budowlane, wyroby tartaczne (PPHU "BARTOSZ", PPHU "IZA"),
- firmy świadczące usługi transportowe,
- 7 firm budowlanych,
- zakład produkcji i sprzedaży pieczarek,
- stacja paliw- Firma Handlowa "MAXMAD" SJ.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2011 roku Gmina Burzenin plasuje się na 3 miejscu w powiecie oraz na 24 miejscu w województwie pod względem środków pozyskanych z budżetu Unii Europejskiej w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Tabela poniżej przedstawia projekty realizowane przez Gminę przy udziale środków zewnętrznych.

Tabela 14. Środki ze źródeł zewnętrznych pozyskane przez Gminę Burzenin

Nazwa projektu	Czas realizacji	Całkowita wartość projektu w PLN	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
„Nowa Droga” (PO KL)	01.09.2011-31.01.2012	49 900	EFS	
„Oceń-zaplanuj-zmień- poprawa jakości funkcjonowania urzędów gmin Brzeźnio, Burzenin, Goszczanów, Klonowa, Lututów” (PO KL 5.2.1)	01.09.2012-31.03.2014	631 251,20	EFS	631 251,20
"Inwestujemy w naszą przyszłość" rozwój kompetencji kluczowych oraz kreatywności młodzieży gimnazjalnej z terenu wiejskiego.	01.09.2009-31.08.2012	320 905,00	EFS	320 905,00
"Zielone światło" - aktywna integracja osób bezrobotnych z terenu gminy Burzenin	01.01.2012-31.12.2012	128 768,12	EFS	115 247,47
Język niemiecki krok ku gimnazjum	01.09.2011-30.06.2012	40 245,00	EFS	40 245,00
„Większe szanse na starcie”.	01.09.2012 - 30.06.2013	78 879,00	EFS	78 879,00
„Poprawą jakości życia oraz poziomu integracji mieszkańców poprzez wymianę stolarki okiennej oraz drzwi wejściowych w świetlicy - Niechmirów”.	07.12.2011-31.05.2012	30 900,00	PROW	17 585,36
„Świetlica wiejska w Witowie miejscem integracji lokalnej społeczności”	01.04.2011-30.09.2011	129 746,00	PROW	81 739,00

Nazwa projektu	Czas realizacji	Całkowita wartość projektu w PLN	Źródło dofinansowania	Kwota dofinansowania
„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Burzenin”	02.11.2011-31.12.2013	3 939 645,02	PROW	2 402 353,00
Budowa szkolnej Sali sportowej przy gimnazjum w Burzeninie	2007r.-2009r.	2 380 274,00	EFRR	2 020 151,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z www.ugburzenin.home.pl, www.efs.gov.pl (lista beneficjentów)

W wakacje 2012 r. Gmina rozpoczęła szereg inwestycji wśród których wymienić należy:

- remont drogi gminnej w Szczawnie - (długości odcinka ponad 661 m, wzdłuż drogi po jednej stronie znajdować się będzie chodnik wykonany z kostki brukowej),
- poprawę gospodarki ściekowej gminy - w lipcu 2012 r. zrealizowano prace budowlane mające na celu wykonanie wodociągu Wola Będkowska-Redzeń II-Krępicza-Ligota (długość sieci wodociągowej - 4 970 mb),
- renowację sali sportowej w Szkole Podstawowej w Burzeninie - remont szkoły sfinansowany został z budżetu Gminy - obejmował docieplenie sali gimnastycznej i łącznika między szkołą a salą, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej w pomieszczeniu kotłowni i składu opału, wykonanie prac budowlanych dodatkowych i uzupełniających wynikających z docieplenia ścian i stropodachu, modernizację instalacji wentylacyjnej na sali gimnastycznej w postaci remontu wentylacji i c.o. (wymiana grzejników), wymianę drzwi wewnętrznych w sali gimnastycznej.

3.4.2. Rolnictwo

Zgodnie z danymi prezentowanymi w Powszechnym Spisie Rolnym z 2010 przeważającą część Gminy zajmują grunty rolne - 7 745 ha (64% całkowitej powierzchni). Na terenie Gminy funkcjonuje 798 gospodarstw rolnych, w tym 779 prowadzących działalność rolniczą. Są to głównie gospodarstwa rozdrobnione - zgodnie z danymi GUS największą grupę gospodarstw stanowią te do 5 ha powierzchni.

Tabela 15. Struktura gospodarstw rolnych

Powierzchnia gospodarstw	Liczba gospodarstw
do 1 ha	38
1 – 5 ha	291
5 – 10 ha	276
10 ha i więcej	193
Ogółem	798

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010

Gmina Burzenin jest gminą o charakterze rolniczym, z rolnictwa utrzymuje się ponad 50% ogólnej liczby mieszkańców. Region odznacza się umiarkowanymi warunkami glebowymi - ponad 40% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby klasy III i IV, które dają podstawę do rozwoju rolnictwa z możliwościami dla intensyfikacji upraw polowych, sadownictwa i warzywnictwa. Gleby te występują w dwóch kompleksach – jeden to obszar ciągnący się od Burzenina na zachód po wieś Świerk, drugi od Jarocic po Niechmirów i Brzeźnicę. Ponad 55% ogólnej powierzchni użytków rolnych obejmują gleby najsłabsze (V i VI klasa) zlokalizowane głównie w północnej i środkowej części Gminy.

Pomimo bliskości większego ośrodka miejskiego jakim jest Sieradz będącego potencjalnym rynkiem zbytu nie zaobserwowano w Gminie cech gospodarki podmiejskiej. Marginalną rolę odgrywa w regionie warzywnictwo i sadownictwo, w których produkcja przeznaczana jest głównie na potrzeby własne.

W dotychczasowej strukturze upraw w Gminie dominują uprawy żyta, pszenicy ozimej, mieszanki zbożowej i ziemniaków. Na terenie Gminy działa jeden młyn, brak jest zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego.

Rozległość doliny Warty daje możliwości rozwoju hodowli bydła w oparciu o trwałe użytki zielone, gdyż łąki i pastwiska to prawie 21% całkowitej powierzchni użytków rolnych. Tradycyjne kierunki hodowli to bydło i trzoda chlewna.

Tabela 16. Użytkowanie gruntów

Rodzaj gruntu	Powierzchnia ha
Ogółem	9 474,49 (100%)
użytki rolne	7 800,99 (82,3%)
grunty orne	6 121,62 (64,6%)
Sady	46,45 (0,5%)
Łąki	1 121,93 (11,8%)
Pastwiska	510,99 (5,4%)
las i grunty leśne	1 360,84 (14,4%)
pozostałe grunty	312,66 (3,3%)

Źródło: www.ugburzenin.home.pl

Lasy publiczne zajmują 949 ha, w tym 18 ha stanowi własność Gminy. Poziom lesistości wynosi 25,2%. Lasy Państwowe nadzorowane są przez Nadleśnictwo Złoczew, w którego ramach funkcjonują 4 nadleśnictwa: Dąbrowa, Pyszków, Korzeń oraz Rychłocice. W lasach dominują drzewa iglaste (głównie sosna), wśród bogatej fauny spotkać można jelenie, sarny, dziki, zające, lisy i łasice. Powierzchnia lasów powoli ulega zwiększeniu dzięki zalesianiu gruntów nieprzydatnych do rolniczego użytkowania oraz nieużytków.

Na terenie Gminy istnieją trzy skupiska o charakterze parkowym: zabytkowy park w Niechmirowie, park dworski w Witowie, park w Wolnicy Niechmirowskiej. Wschodnia część Gminy tj. obszar związany z doliną Warty i dolnego odcinka Oleśnicy obejmują tereny Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki.

3.4.3. Turystyka i rekreacja

Według danych GUS Gmina Burzenin znajduje się na 5 miejscu w powiecie sieradzkim oraz na 76 w województwie łódzkim pod względem ilości turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Podobne lokaty zajmuje pod względem ilości udzielonych noclegów w 2010 roku (5 miejsce w powiecie oraz 77 w województwie).

Tereny atrakcyjne turystycznie zlokalizowane są głównie w miejscowościach: Majaczewice, Jarocice, Strumiany i Antonin (domki wypoczynkowe i kampingowe, stadion sportowy z bieżnią, boiskiem do piłki nożnej i siatkówki plażowej, siłownia). W Burzeninie – Zarzeczcu, przy zakolu rzeki znajduje się przystań kajakowa z polem biwakowym. Usytuowany obok dom wypoczynkowy oferuje nocleg i wyżywienie. Istnieje również możliwość organizacji spływów kajakowych oraz wypożyczenia sprzętu (www.kajakiempowarcie.com.pl, www.kajakzone.pl).

Rekreacji i wypoczynkowi sprzyjają organizowane cyklicznie na terenie Gminy wydarzenia kulturalno - rozrywkowe. W kalendarzu imprez znalazły się między innymi:

- Festyn Rekreacyjny "Eko - Cross Burzenin" (zawody kolarskie, występy zespołów muzycznych, tanecznych itp.) na stadionie w Strumianach,
- Piknik Integracyjny Zamoście – impreza rekreacyjno - kulturalna organizowana w okresie wakacyjnym we wsi Niechmirów - Zamoście, której celem jest integracja środowiska wiejskiego, promowanie twórców regionalnych oraz gry i zabawy edukacyjne,
- Turniej piłki nożnej o puchar Wójta oraz Wiejski turniej piłki nożnej szkół podstawowych,
- Imprezy związane z świętem plonów, dożynkami.

Przez teren Gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne:

- Niebieski „Szlak walk nad Wartą 1939”, którego końcowy odcinek biegnie doliną Warty i łączy miejscowości związane z walkami 10 DP Armii Łódź. Wiedzie przez miasto Wartę, Glinno, Kamionacz, Mnichów, Mękę, Woźniki, Podłężyce, Stońsko, Pstrokonie, Korzeń, Strumiany do Burzenina, gdzie kończy się na Rynku,

- „Nadwarciański Szlak Bursztynowy” – wyznaczona w 2009 r. i będąca częścią europejskich szlaków rowerowych trasa przecina Gminę– od Siemiechowa przez Strumiany, Antonin do Jeziorska.

Na terenie Gminy znajdują się również wpisane do rejestru zabytków interesujące obiekty architektoniczne:

- XVII w. kościół parafialny w Burzeninie,
- Zespół dworski w Niemichrowie (park z neogotycką kaplicą i oficyną), w okolicy zobaczyć można również źródła pulsujące,
- Zespół dworski w Witowie - park.

W rejestrze zabytków uwzględnione zostały dodatkowo dwa stanowiska archeologiczne - grodziska stożkowate, znajdujące się w Kolonii Tyczyn i Witowie, datowane na przełom XIII-XIV w., wydobyte z nich artefakty obejrzyć można w muzeum w Sieradzu.

Do lokalnych ciekawostek wyróżniających Burzenin na tle regionu zaliczyć można:

- sołectwo Rdzeń Drugi - prawdopodobnie najmniejsza sołectwo w Polsce,
- kamieniołom w Majaczewicach, gdzie odnaleźć można piękne skamieniałości z okresu jurajskiego,
- środy i sobotni targ organizowany na rynku w Burzeninie nieprzerwanie od 1419 r.,
- „Turków” - zwyczaj wystawiania w miejscowym kościele w okresie Świąt Wielkanocnych straży przy Grobie Pańskim tzw. „Turków”,
- Legendę o królu Bolesławie Śmiałym i pięknej Krystynie z Burzenina (ślady literackie: Jan Długosz „Żywot św. Stanisława”, Józef Ignacy Kraszewski w powieści „Boleszczyce”, Karol Bunsch „Imiennik”).

3.4.4. Atrakcyjność inwestycyjna Gminy

Atrakcyjność Gminy Burzenin wynika przede wszystkim z jej położenia na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki. Nieskażona przyroda z łagodnym klimatem oraz atrakcyjne tereny tworzą idealne warunki dla inwestycji rekreacyjnych.

Obok realizowanych już projektów (remonty dróg, sieci wodociągowe, modernizacja szkół i świetlic) w najbliższym czasie przewidziano kolejne działania zmierzające do zwiększenia potencjału regionu.

Gmina planuje rewitalizację centralnej części miejscowości Burzenin (w najbliższym czasie przewidziana została modernizacja południowej pierzei rynku). Projekt pod nazwą „Centrum Kultury i Integracji - Rynek w Burzeninie” został zakwalifikowany do realizacji, dzięki czemu Gmina pozyska na ten cel dofinansowanie w wysokości 378 tys. złotych. Po remoncie w tej części rynku staną nowe ławki, tablice informacyjne, zasadzona zostanie roślinność, wymieniona płyta rynku i okoliczny chodnik.

Burzenin to również jedna z większych miejscowości w regionie nadwarciańskim, która ma szansę aby zostać centrum targowym, na którym lokalni producenci rolni mogliby sprzedawać swoje produkty bez udziału pośredników. W tym celu Gmina złożyła wniosek o przyznanie funduszy z rządowego programu „Mój rynek”, dzięki którym w Burzeninie - Zamłyniu mogłoby powstać nowe targowisko z zadaszonymi stoiskami dla kupców przyjeżdżających do osady w każdą środę i sobotę.

Podjęmowane są również kroki w kierunku dalszej poprawy stanu gospodarki wodno-ściekowej. Na ten cel pozyskano już ponad 2 mln złotych. W ramach przedsięwzięcia przewidziano remont istniejącej i budowę nowych linii wodociągów, budowę studni głębinowej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Szansę na rozwój infrastruktury około przemysłowej Gmina dostrzega także w nawiązaniu współpracy z kopalnią Bełchatów i wykorzystaniu znajdujących się na terenie Gminy złóż węgla brunatnego. Złóża zlokalizowane są w odległości ok. 10 km na południowy zachód od Burzenina (na pograniczu powiatów wieluńskiego i sieradzkiego).

Na obszarze Burzenina istnieje również udokumentowana baza surowca obejmująca złoża innych surowców mineralnych takich jak:

- fosforyty - o zasobach pozabilansowych nieprzewidzianych do eksploatacji,
- kruszywo naturalne – „Ligota” i „Szczawno”, „Kopanina”, „Redzeń II”, „Prażmów”, „Wolnica Grabowska”, „Wola Będkowska”.
- wapień – „Majaczewice”.

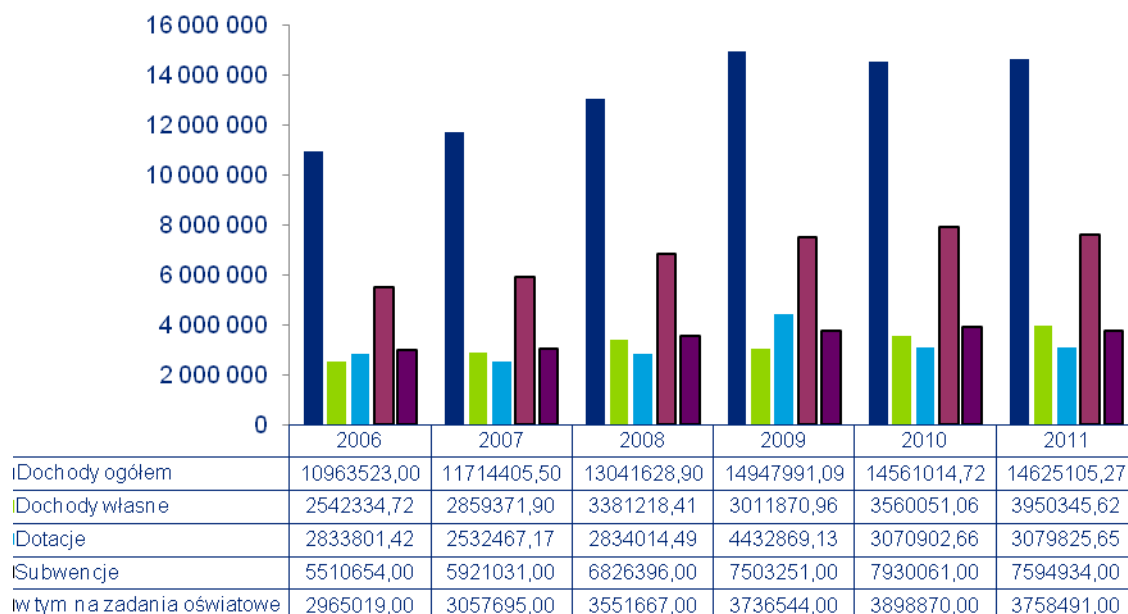
Niemniej jednak, z uwagi na ich położenie w większości na terenie parku krajobrazowego, są one traktowane jako obszary o ograniczonych rozmiarach eksploatacji z bezwzględnym przestrzeganiem obowiązku rekultywacji.

3.4.5. Sytuacja finansowa Gminy

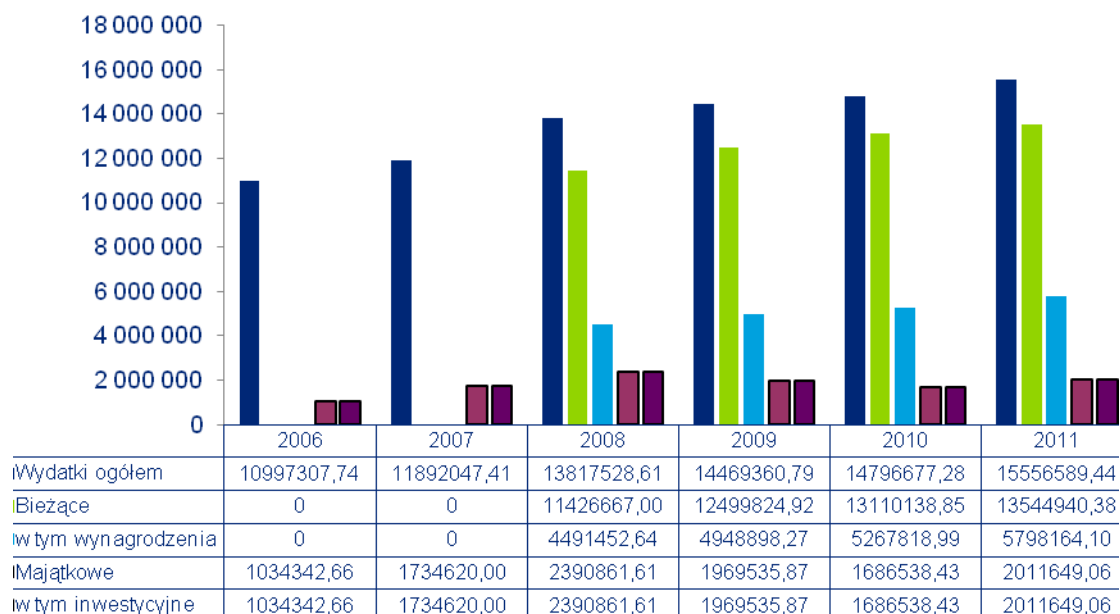
Poniższe zestawienie prezentuje wartości głównych źródeł dochodów i pozycji wydatków Gminy Burzenin na przestrzeni lat 2006 - 2011.

Wykres 6. Dochody i wydatki budżetu Gminy Burzenin w latach 2006-2011 r.

Dochody Gminy

Wydatki Gminy

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2011 roku dochody ogółem Gminy Burzenin wyniosły 14,6 mln zł, natomiast wydatki ogółem 15,5 mln zł. 27% dochodów uzyskanych przez Gminę w 2011 roku to dochody własne. Jeśli chodzi o wydatki to środki będące w posiadaniu Gminy w 2011 roku były przede wszystkim wydawane na cele

bieżące (ok. 87% ogółu wydatków). Wydatki Gminy na inwestycje wyniosły w 2011 roku ponad 2 mln zł, co stanowiło ok. 13% ogółu wydatków.

Tabela 17. Dochody budżetu Gminy Burzenin według działów w latach 2008 – 2011 (w %)

	2008	2009	2010	2011
Dochody ogółem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Rolnictwo i łowiectwo	1,4	1,6	2,0	2,1
Transport i łączność	0,2	0,0	0,0	0,8
Gospodarka mieszkaniowa	1,2	1,3	0,9	1,0
Administracja publiczna	0,6	0,5	0,7	0,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	0,0	0,2	0,1
Różne rozliczenia	52,3	50,2	54,5	53,9
Oświata i wychowanie	1,4	12,6	5,8	2,5
Pomoc społeczna i pozostałe zadania z zakresu polityki społ.	17,9	15,4	16,7	16,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	1,8	0,7	0,7	0,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,7	0,4	0,5	0,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,9	-	0,0	0,1
Kultura fizyczna i sport	0,1	0,0	0,0	-
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	17,2	14,7	15,1	17,9
Pozostałe	3,4	2,5	3,0	3,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 18. Wydatki budżetu Gminy Burzenin według działów w latach 2008 – 2011 (w %)

	2008	2009	2010	2011
Wydatki ogółem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Rolnictwo i łowiectwo	9,3	4,7	2,4	2,0
Transport i łączność	3,5	6,4	11,7	7,6
Gospodarka mieszkaniowa	0,5	0,2	1,5	0,8
Administracja publiczna	12,4	13,3	12,7	13,9
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,4	1,7	1,5	0,9
Różne rozliczenia	-	0,3	-	0,1
Oświata i wychowanie	40,8	42,1	38,1	37,8
Pomoc społeczna	18,9	18,3	18,7	17,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	3,0	1,9	1,9	1,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1,8	2,1	2,3	2,4
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,8	3,4	4,1	4,1
Kultura fizyczna i sport	0,6	0,7	1,2	-
Ochrona zdrowia	0,5	0,5	0,3	0,4
Pozostałe	4,6	4,4	3,6	10,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jak wynika z danych GUS, najwyższy udział w dochodach Gminy w roku 2011 (podobnie jak w latach poprzednich), miała wynosząca ponad 54% ogółu dochodów pozycja „rozliczenia różne”. W wydatkach Gminy w 2011 roku najwyższą pozycję stanowiły działania związane z oświatą i pomocą społeczną, które łącznie przekroczyły 38% ogółu wartości wydatków w analizowanym roku (2011).

3.5. Analiza SWOT

3.5.1. Zasoby Gminy

Tabela 19. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy, zagospodarowania przestrzennego oraz sfery gospodarczej

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> współpraca z sąsiednimi gminami w ramach Lokalnej Grupy Działania walory krajobrazowo-przyrodnicze – lasy, czyste środowisko (m.in. Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki) bogate złoża surowcowe: złoża węgla brunatnego, kruszywa, wapieni (np. Złoczew) zasoby historyczno-kulturowe tradycyjny targ (środa, sobota) – „wizytówka” Gminy cykliczne imprezy kulturalno-sportowe (m.in. siatkówka nocą) aktywność społeczności lokalnej dobry stan zwodociągowania inwestycje w poprawę sieci kanalizacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> spadek ogólnej liczby ludności wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (starzejące się społeczeństwo) duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej szczególnie z powodu ubóstwa stosunkowo wysokie bezrobocie nadal niski poziom skanalizowania Gminy, słabo rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych z większymi miastami np. z Łodzią niska jakość sieci drogowej utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej ograniczona powierzchnia terenów pod potencjalne inwestycje rozdrobione gospodarstwa rolne średniej jakości gleby, należące do III i
Szanse	Wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> możliwość rozwoju turystycznego w tym głównie letniskowego m.in. poprzez: modernizację i rozwój bazy noclegowej, zagospodarowanie terenów nad Wartą rozwój agroturystyki potencjał związany z występowaniem złóż surowców naturalnych (węgiel brunatny – potencjalna możliwość dodatkowych dochodów dla Gminy) potencjał związany z produkcją energii z alternatywnych źródeł rozwój i zacieśnienie współpracy z sąsiednimi gminami możliwości pozyskania funduszy europejskich np. na rozwój infrastruktury pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. w branży turystycznej, energetycznej) droga ekspresowa S-8 	<ul style="list-style-type: none"> spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost w wieku poprodukcyjnym peryferyjne położenie w województwie konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych ograniczenia inwestycyjne na obszarze parku krajobrazowego niska dochodowość produkcji rolnej, tradycyjnie rozwiniętej na terenie Gminy potencjalne szkody dla środowiska naturalnego związane z powstaniem kopalni zagrożenie powodziowe

Źródło: Opracowanie własne

3.6. Wyniki sondażu społecznego

3.6.1. Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na mieszkańcach Gminy

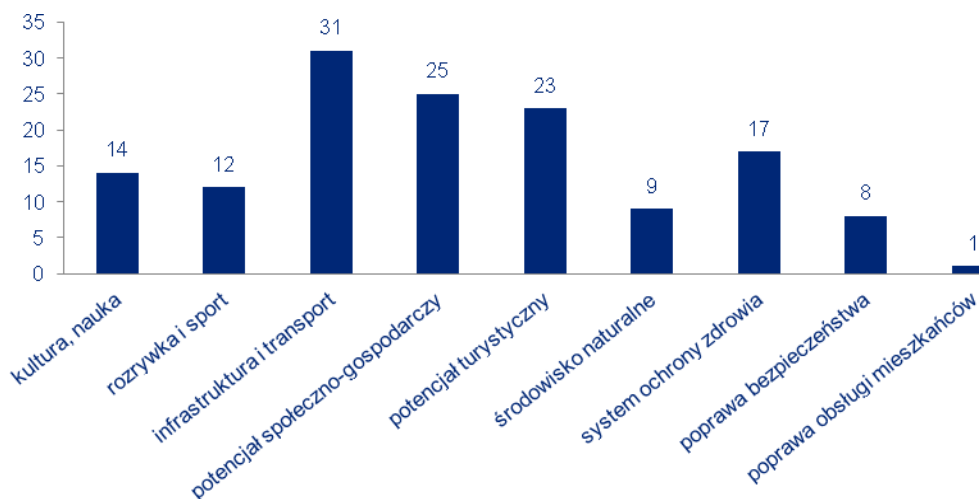
Badanie przeprowadzone zostało w dniach 15–16.12.2012 r. Kwestionariusze wypełniło 47 mieszkańców Gminy Burzenin.

Mieszkańcy w pytaniu pierwszym zostali poproszeni o określenie 3 priorytetowych obszarów działań władz gminy Burzenin w najbliższych latach. Respondenci mieli do wyboru dziewięć predefiniowanych obszarów:

1. Rozwój kultury, oświaty i nauki
2. Rozwój rozrywki i sportu
3. Rozwój infrastruktury i transportu
4. Rozwój potencjału społeczno – gospodarczego
5. Rozwój potencjału turystycznego
6. Poprawa jakości środowiska naturalnego
7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia
8. Poprawa bezpieczeństwa
9. Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze Gminy.

Odpowiedzi udzielane przez mieszkańców Gminy ilustruje poniższy wykres:

Wykres 7. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii mieszkańców)

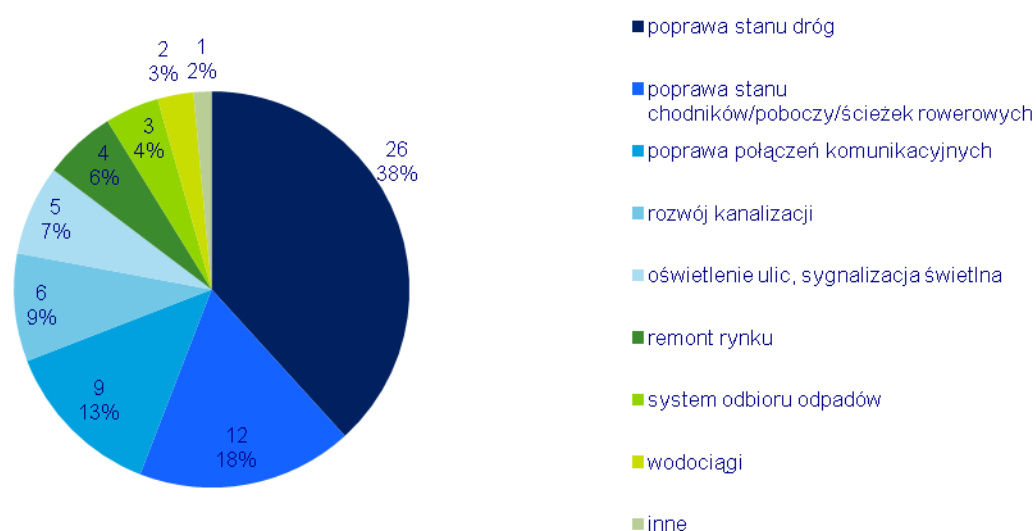
Źródło: opracowanie własne

Celem pytania drugiego było skonkretyzowanie przez respondenta najważniejszych inicjatyw, które jego zdaniem powinna podjąć Gmina w wymienionych wcześniej obszarach.

Najbardziej istotnym dla ankietowanych obszarem, który powinien stanowić priorytet dla władz Gminy na najbliższe lata jest „Rozwój infrastruktury i transportu” – wskazało na niego 66% respondentów. Tutaj najczęściej wymieniano działania związane z:

- polepszeniem stanu dróg – 38% wskazań
- poprawą stanu poboczy, chodników i ścieżek rowerowych – 18% wskazań,
- zwiększeniem liczby połączeń komunikacyjnych – 13% wskazań.

Wykres 8. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju infrastruktury i transportu (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

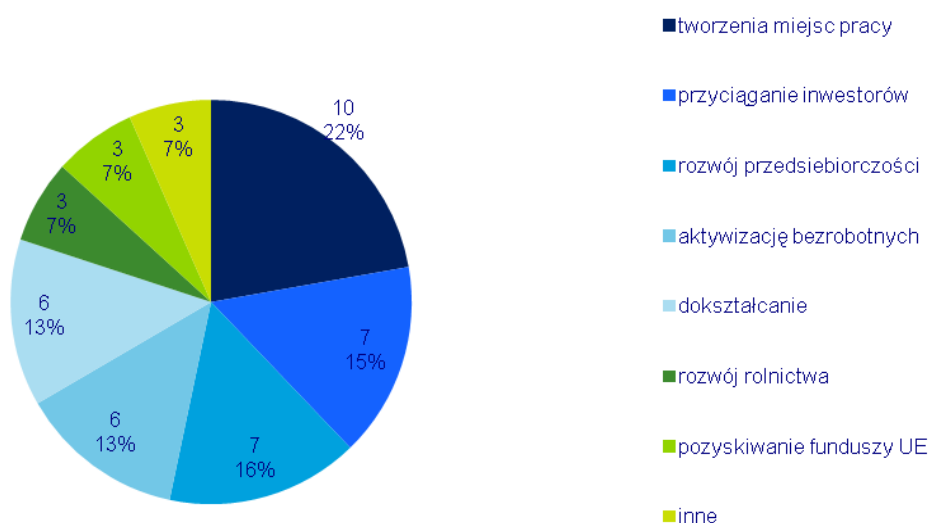
Mówiąc o działaniach dot. konieczności poprawy stanu dróg wskazywano na potrzebę modernizacji nawierzchni, ale również rozbudowę sieci drogowej na terenie gminy. Uciążliwy jest dla mieszkańców stan poboczy i chodników oraz brak ścieżek rowerowych umożliwiających bezpieczne poruszanie się po drogach. W ankietach podkreślano, że przy narastającym natężeniu ruchu konieczne jest polepszenie stanu oświetlenia ulic oraz zwiększenie liczby sygnalizacji świetlnej. Respondenci za niezbędne uważają także działania związane z usprawnieniem (zwiększeniem) połączeń autobusowych z ośrodkami miejskimi (np. z Sieradzem, Łodzią). Istotną kwestią jest poprawa stanu czystości gminy – ankietowani zgłaszali przede wszystkim konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, a także usprawnienia systemu gospodarki odpadami m.in. poprzez zwiększenie liczby

pojemników do ich segregacji. Odnotowano także głosy zwracające uwagę, iż istotne są inwestycje związane z remontem lub przebudową burzenińskiego rynku, będącego wizytówką miasta.

Drugim najistotniejszym dla ankietowanych osób obszarem jest Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego, który wymieniło 53% ankietowanych. W ramach tego obszaru najczęściej wymieniano potrzebę:

- walki z bezrobociem/tworzenia nowych miejsc pracy - 22% wskazań,
- przyciągania inwestorów na teren gminy - 15% wskazań,
- wspierania lokalnej przedsiębiorczości - 15% wskazań.

Wykres 9. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego w Gminie (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

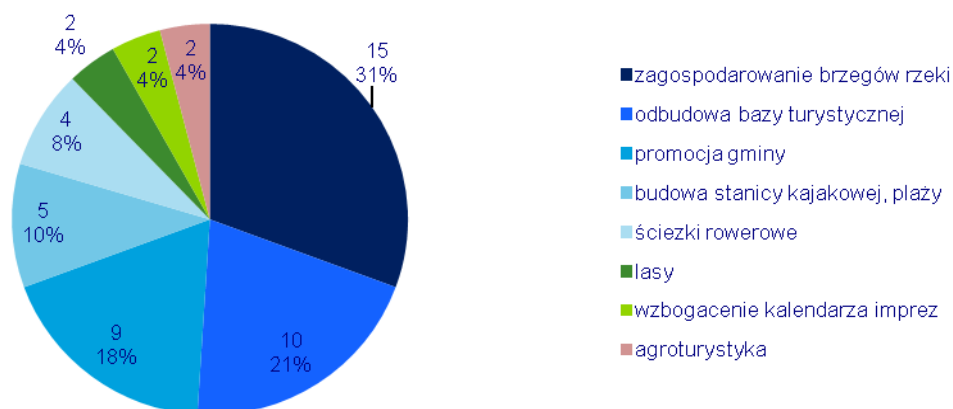
W ramach niniejszego obszaru najważniejsze według ankietowanych powinny być projekty związane z tworzeniem nowych miejsc pracy na terenie Gminy. W ankietach pisano o „pracach interwencyjnych”, organizacji prac „sezonowych”, także o konieczności podejmowania działań zachęcających do inwestowania na terenie Gminy i wspierających rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Respondenci oczekują od władz Gminy m.in. pomocy przy otwieraniu działalności gospodarczej i pozyskiwaniu środków na rozwój z funduszy europejskich ale także ulg np. w postaci zniesienia opłat targowych. Ankietowani widzą konieczność ciągłego dokształcania umożliwiającego szybsze przekwalifikowanie się i elastyczne dopasowanie do potrzeb rynkowych. Oczekują nie tylko organizacji zajęć czy szkoleń aktywizujących osoby bezrobotne, ale także podejmowaniu działań, które by zjawisku bezrobocia zapobiegały (np. otwieranie w szkole klas profilowanych). Działania władz samorządowych winny mieć na uwadze zatrzymanie na obszarze Gminy ludzi młodych i

wykształconych. Mieszkańcy dostrzegają również potrzebę wspierania rozwoju rolnictwa - pomoc przy uzyskiwaniu dopłat, ale także przy próbach otwierania dodatkowej działalności np. agroturystyki. Wśród pozostałych propozycji działań respondenci wymieniali konieczność podejmowania działań promujących gminę oraz wspierających funkcjonowanie jednostki straży pożarnej.

Trzecim najistotniejszym dla ankietowanych osób obszarem jest „Rozwój potencjału turystycznego” na który wskazało 49% respondentów. Tutaj najczęściej wymieniano działania związane z:

- zagospodarowaniem rzeki Warty - 31% wskazań,
- odbudową bazy turystycznej - 21% wskazań,
- działaniami promocyjnymi - 18% wskazań.

Wykres 10. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału turystycznego (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

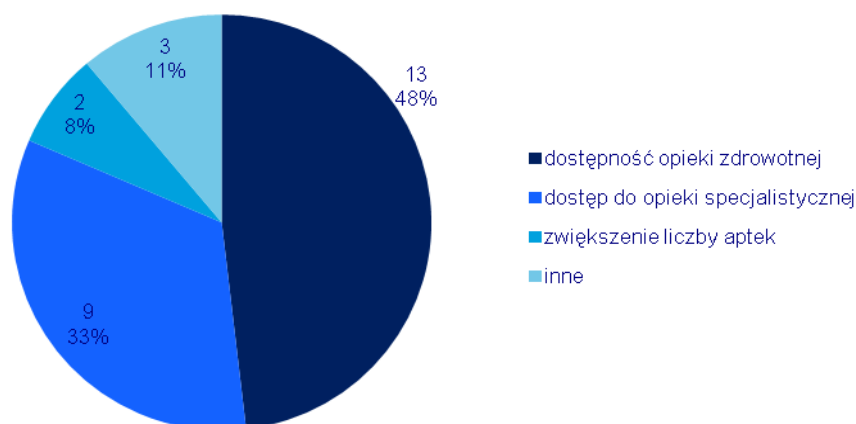
W wypowiedziach na temat działań jakie władza powinna podejmować w zakresie rozwoju potencjału turystycznego Gminy, ankietowani najczęściej wskazywali na konieczność uporządkowania brzegów Warty i wykorzystania jej walorów rekreacyjno-wypoczynkowych (szczególnie w sezonie letnim). Mieszkańcy widzą przede wszystkim możliwość stworzenia w Burzeninie zaplecza dla turystyki wodnej - w ankietach proponowano budowę stacji kajakowej, wypożyczalni sprzętu, przygotowanie plaży. Wielu respondentów chciałoby aby Gmina odzyskała miano miejscowości letniskowej i tak jak w latach siedemdziesiątych przyciągała turystów również spoza terenu woj. łódzkiego. W ankietach pojawiały się głosy postulujące rozwój i modernizację istniejącej bazy noclegowo - gastronomicznej czy wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych. Respondenci proponowali również budowę ścieżek rowerowych i wyznaczenie tras turystycznych przez najbardziej atrakcyjne części Gminy. Jako

istotne ze względu na przyciągnięcie potencjalnego turysty postrzegają również uatrakcyjnienie oferty imprez organizowanych w Gminie (np. festyny) oraz potrzebę rozwoju działań promocyjnych i informacyjnych.

Kolejnym obszarem, na którym powinna skupić swoje działania Gmina jest według ankietowanych „Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia” – wymieniła go nieco ponad jedna trzecia (36%) ankietowanych osób. Wśród działań kluczowych jakie władze Gminy powinny, zdaniem ankietowanych, podjąć w tym obszarze najczęściej pojawiały się głosy mówiące o konieczności:

- dostępu do opieki lekarskiej - 48% wskazań,
- dostępu do opieki specjalistycznej - 33% wskazań.

Wykres 11. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości systemu ochrony zdrowia (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

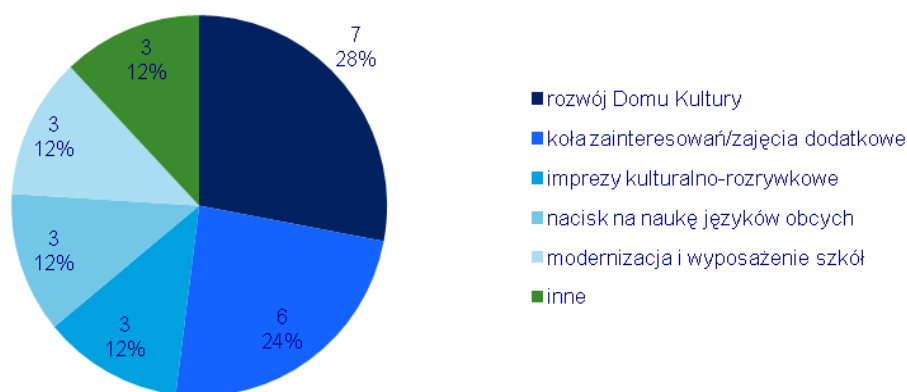
W ramach niniejszego obszaru mieszkańcy przede wszystkim podkreślali konieczność zwiększenia liczby lekarzy oraz dostępu do lekarzy specjalistów (w ramach NFZ) i skrócenia czasu oczekiwania na wizytę. Dodatkowo respondenci proponowali wydłużenie czasu pracy ośrodka oraz otwarcie gabinetu stomatologicznego. Kolejnym istotnym czynnikiem ważnym z punktu widzenia mieszkańców jest dostęp do aptek – w ankietach zgłaszano potrzebę zwiększenia ich liczby. Jedna z osób zwróciła również uwagę na konieczność zagwarantowania osobom starszym i niepełnosprawnym transportu do ośrodka zdrowia

Na piątym miejscu pod względem istotności dla ankietowanych plasuje się obszar „Rozwoju kultury, oświaty i nauki” – wskazało na niego tylko 30% ankietowanych. Ci z respondentów, którzy uznali, iż

należy podejmować inicjatywy w zakresie rozwoju kultury i oświaty, najczęściej wymieniali działania związane z:

- rozwojem Domu Kultury - 28% wskazań,
- ofertą kursów/zajęć dodatkowych - 24% wskazań.

Wykres 12. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju kultury, oświaty i nauki (w opinii mieszkańców)

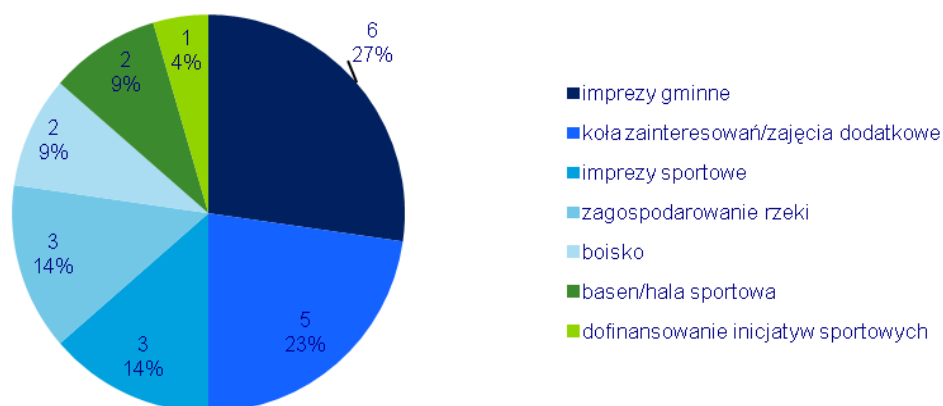
Źródło: Opracowanie własne

Głosy respondentów związane z rozwojem kultury i nauki dotyczyły głównie wspierania i poszerzenia oferty gminnego Domu Kultury - w ankietach proponowano m.in. organizację wystaw, wieczorów literackich i filmowych. W sferze nauki i oświaty zwracano również uwagę na potrzebę modernizacji placówek i doposażenie sal dydaktycznych. Zaproponowano także zorganizowanie aktywizujących dzieci i młodzieży kółek zainteresowań oraz zajęć dodatkowych. W przypadku tych ostatnich szczególny nacisk powinien być położony na naukę matematyki i języków obcych (w jednej z ankiet zaproponowano nawet utworzenie klasy „dwujęzycznej”). Dla ankietowanych ważna jest również możliwość skorzystania z biblioteki publicznej, której zbiory powinny być systematycznie uzupełniane o nowe wydawnictwa.

Na szóstym miejscu pod względem liczby respondentów, którzy uznali dany obszar za istotny znajduje się „Rozwój rozrywki i sportu” - wskazany przez 26% ankietowanych (12 osób). W ramach tego obszaru najczęściej pojawiały się odpowiedzi dotyczące:

- poszerzenia oferty imprez gminnych - 27% wskazań,
- poszerzenie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży - 23%,
- organizacji imprez sportowych - 14% wskazań.

Wykres 13. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju rozrywki i sportu (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

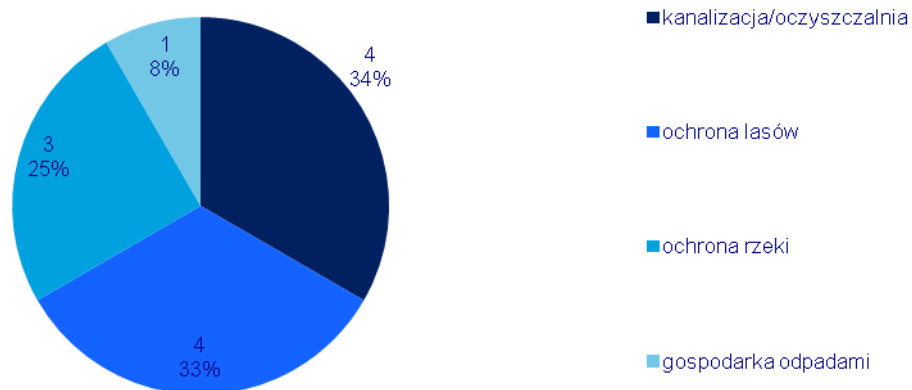
Wymieniając działania z obszaru rozrywki i sportu ankietowani proponowali skoncentrowanie wysiłków władz przede wszystkim na organizacji nowych i promowaniu już istniejących gminnych wydarzeń (np. festynów, kina i koncertów plenerowych, dożynek, Dni Gminy) oraz uruchomieniu gminnych kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży np. w formie szkółek sportowych. W ankietach odnotowano pojedyncze głosy proponujące zwiększenie liczby imprez o charakterze sportowym (zawody, festyny) oraz modernizację i tworzenie obiektów takich jak boisko, hala sportowa i basen. W ankietach ponownie zwrócono uwagę na konieczność wykorzystania w sezonie letnim potencjału rzeki Warty – stworzenia zaplecza gastronomicznego i wypożyczalni sprzętów wodnych.

Siódme miejsce na liście obszarów priorytetowych dla rozwoju Gminy zajmuje „Poprawa jakości środowiska naturalnego”, na który wskazało jedynie 9 ankietowanych osób (14% respondentów).

W obszarze tym najczęściej pojawiającymi się głosami były:

- rozwój sieci kanalizacyjnej - 34% wskazań,
- ochrona terenów leśnych - 34% wskazań.

Wykres 14. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości środowiska naturalnego (w opinii mieszkańców)

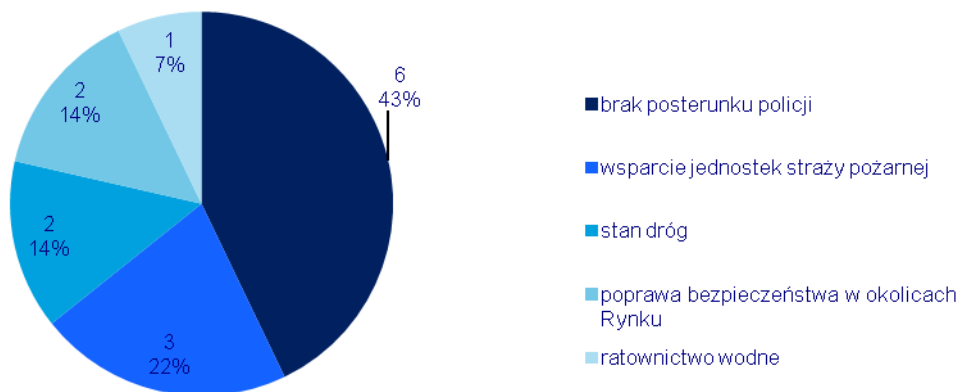
Źródło: Opracowanie własne

Najczęściej pojawiały się głosy postulujące kontynuację na terenie Gminy rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowy istniejącej oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę dbania o czystość terenów zielonych – proponowano m.in. częstsze organizowanie akcji „sprzątania” lasów i stworzenie na terenie gminy sortowni odpadów.

Na przedostatnim miejscu na liście obszarów istotnych dla mieszkańców Gminy znajduje się „Poprawa stanu bezpieczeństwa”. Jedynie 8 osób (17%) uznało, iż obszar ten wymaga interwencji ze strony władz Gminy. W ramach tego obszaru pojawiały się odpowiedzi dotyczące:

- braku posterunku policji - 43% wskazań,
- wsparcia jednostek straży pożarnej - 22% wskazań.

Wykres 15. Obszary priorytetowe w ramach poprawy bezpieczeństwa (w opinii mieszkańców)

Źr

Źródło: Opracowanie własne

W wypowiedziach na temat działań jakie Gmina powinna podjąć w obszarze poprawy bezpieczeństwa najczęściej pojawiały się głosy dotyczące braku posterunku i zbyt małej liczby patroli policyjnych. Mieszkańcy chcieliby zwiększenia kontroli na drogach Gminy, sugerowali również większy nadzór nad okolicami burzeńskiego rynku. W ankietach doceniono dotychczasowe funkcjonowanie lokalnej straży pożarnej i postulowano podejmowanie działań wspierających jej dalszą aktywność. W sezonie letnim dostrzega się potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa nad rzeką – pisano m.in. o konieczności zorganizowania strzeżonych kąpielisk i zatrudnienia ratowników wodnych.

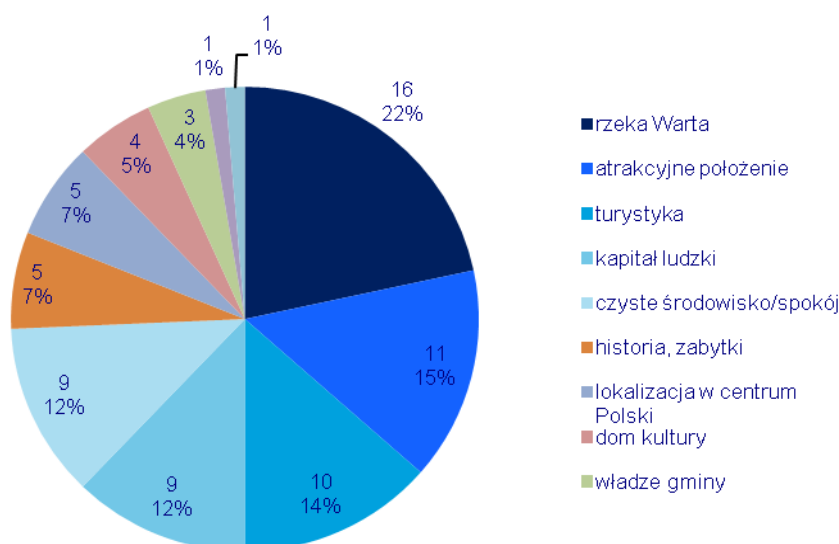
Tylko jeden respondent uznał, iż Gmina może podjąć działania w celu „Poprawy jakości obsługi mieszkańców” – skrócenie czasu oczekiwania na decyzję.

W trzecim pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wymienienie mocnych i słabych strony swojej Gminy.

Jako kluczowe mocne strony Gminy najczęściej wymieniano.:

- rzekę Wartę - 22% wskazań,
- atrakcyjne położenie - 15% wskazań,
- walory turystyczne – 14% wskazań.

Wykres 16. Mocne strony Gminy (w opinii mieszkańców)

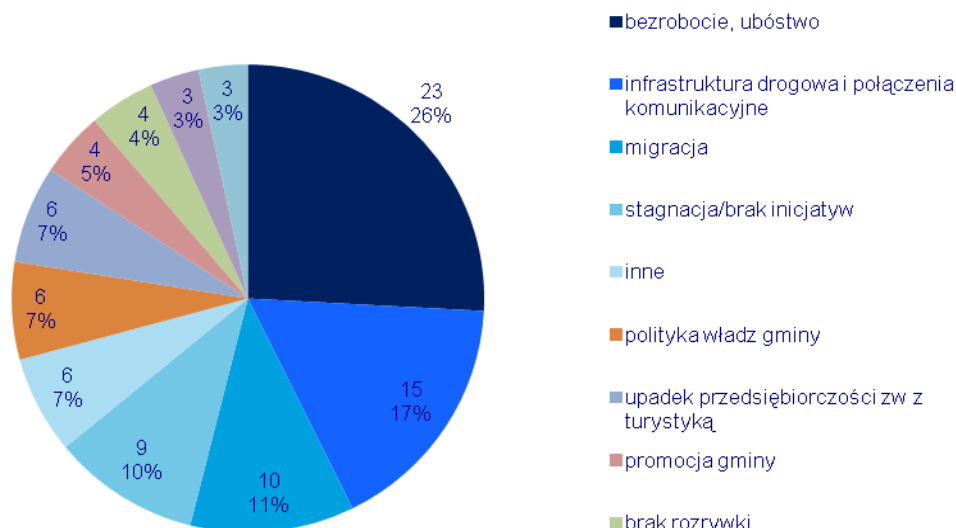
Źródło: opracowanie własne

Według ankietowanych podstawowym atutem Gminy jest atrakcyjne, pod względem krajobrazowym, położenie nad rzeką Wartą (lokalizacja idealna pod kątem turystyki i wypoczynku). Lasy, cisza i spokój oraz czyste środowisko naturalne to najczęściej wymieniane w ankietach elementy mocnych stron Burzenina. Podkreślano również korzystne położenie Gminy w centrum Polski, co umożliwia kierowanie oferty turystyczno-wypoczynkowej nie tylko do mieszkańców województwa łódzkiego. W ankietach wymieniano również jako atut historię Gminy i jej dziedzictwo kulturowe, które powinno być wykorzystane w procesie promocji miejscowości. Ankietowani często wskazywali również na bardzo dobre funkcjonowanie Domu Kultury i biblioteki. Ważną mocną stroną Gminy w opinii respondentów są jej mieszkańcy – ludzie pozytywni i życzliwi, stanowiący, ze względu na wysokie bezrobocie, dobre zaplecze pracownicze.

W wypowiedziach respondentów na temat słabych stron Gminy najczęściej pojawiały się głosy dotyczące:

- braku pracy i ubóstwa - 26% wskazań,
- słabej infrastruktury drogowej - 17% wskazań,
- migracji ludzi młodych- 11% wskazań.

Wykres 17. Słabe strony Gminy (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowym problemem Gminy Burzenin, na który wskazywano w większości ankiet jest wysokie bezrobocie i powiązane z nim zjawisko zubożenia lokalnej społeczności. Respondenci często wspominali również o swoistym „upadku” – załamaniu się ruchu turystycznego na terenie Gminy i braku odpowiedniej infrastruktury turystycznej (w porównaniu z latami 70tymi). Na kolejnych pozycjach w ankietach wymieniano niezadawalający stan dróg i poboczy, brak specjalistycznej opieki lekarskiej, oferty kulturalno-rozrywkowej. W połączeniu z brakiem pracy i słabością połączeń komunikacyjnych z większymi ośrodkami miejskimi powoduje to zdaniem ankietowanych migrację młodych ludzi z terenu Gminy do większych ośrodków miejskich. Odnotowano również kilka głosów dotyczących niewystarczającej promocji Gminy oraz polityki władz (brak zainteresowania losem małych wsi).

W pytaniu czwartym respondenci mogli podzielić się swoją propozycją hasła reklamowego dla Gminy. Z propozycji skorzystało tylko 6 respondentów. Poniżej wymieniono najciekawsze propozycje.

- Burzenin przywita was widokiem zielonego lasu przy przepływającej Warcie
- Przyjedź do naszej Gminy a zostaniesz na dłużej
- Burzenin miejsce sportu i rekreacji
- Gmina Burzenin - tu warto zainwestować
- Burzenin miastem przyjaznym
- Burzenin. Zapraszamy!

3.6.2. Obserwacje i wnioski z badania ankietowego na kluczowych reprezentantach społecznych Gminy

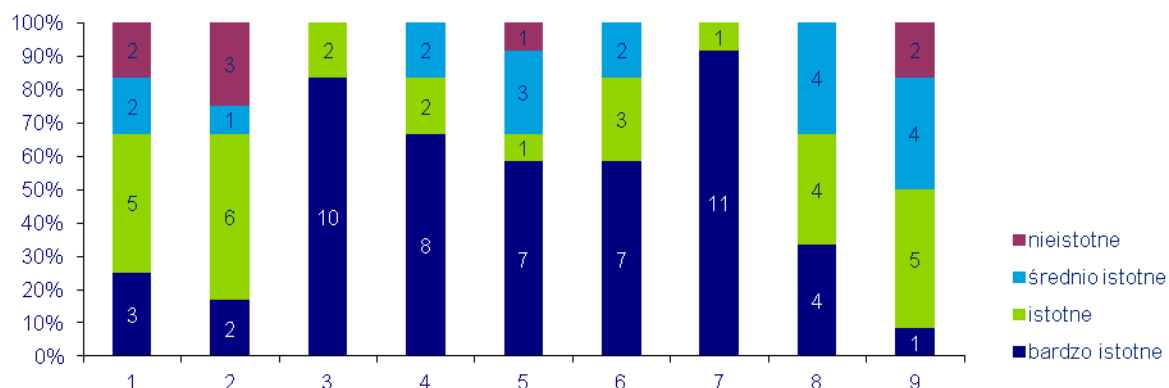
Spośród ankiet dla przedstawicieli Gminy (radnych, przedstawicieli szkół, reprezentantów lokalnych NGO i urzędników) wypełnionych zostało 12 kwestionariuszy. W badaniu wzięli udział:

- radni (5),
- sołtysi (6)
- przedsiębiorca (1).

Na wykresie poniżej przedstawiono jak istotny, według oceny respondentów, powinien być dla władz Gminy rozwój w następujących obszarach:

- Obszar 1 (Rozwój kultury, oświaty i nauki),
- Obszar 2 (Rozwój rozrywki i sportu),
- Obszar 3 (Rozwój infrastruktury i transportu),
- Obszar 4 (Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego),
- Obszar 5 (Rozwój potencjału turystycznego),
- Obszar 6 (Poprawa jakości środowiska naturalnego),
- Obszar 7 (Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia),
- Obszar 8 (Poprawa bezpieczeństwa),
- Obszar 9 (Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze gminy).

Wykres 18. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii głównych interesariuszy)

Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejszym obszarem dla kluczowych interesariuszy Gminy Burzenin jest „Poprawa systemu ochrony zdrowia”. Ankietowani jednogłośnie zwracali uwagę, że obszar ten jest bardzo ważny dla lokalnej społeczności. Respondenci pozytywnie oceniają otwarcie drugiego ośrodka zdrowia, który według nich zwiększy konkurencję przez co podniesie poziom świadczonych usług. Dodatkowo odnotowano pojedyncze wypowiedzi dotyczące przede wszystkim zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów (w tym rehabilitantów) oraz potrzeby modernizacji ośrodka zdrowia funkcjonującego na terenie Gminy.

Drugim pod względem istotności obszarem jest „Rozwój infrastruktury i transportu”. Wśród kluczowych działań jakie powinna podjąć Gmina w zakresie infrastruktury podkreślano konieczność:

- poprawy stanu dróg,
- prawidłowego ich oznakowania i oświetlenia.

W rozmowach zgłaszano potrzebę rozbudowy i modernizacji gminnej sieci dróg, zwiększenia liczby dróg asfaltowych oraz chodników i poboczy. W zawiązku z peryferyjnym położeniem Gminy postulowano wzrost częstotliwości połączeń z większymi ośrodkami miejskimi. Respondenci zwracali również uwagę na potrzebę poprawy stanu oznakowania głównych skrzyżowań oraz instalacji sygnalizacji świetlnej. Natomiast zdaniem dwóch osób, priorytetem dla władz Gminy powinny być działania związane z remontem rynku oraz przygotowaniem miejsca na targowiska.

Trzecim najważniejszym obszarem działań władz gminy jest według kluczowych interesariuszy „Rozwój potencjału społeczno-gospodarczego”. Najczęściej pojawiały się tu głosy mówiące o:

- potrzebie działań zmniejszających poziom bezrobocia,
- inicjatywach przyciągających potencjalnych inwestorów.

Respondentom zależy przede wszystkim na działaniach związanych ze zwiększaniem liczby potencjalnych miejsc pracy (głównie pracy całorocznej), tworzeniu warunków skłaniających zarówno inwestorów zewnętrznych do realizowania swoich działań na terenie gminy, jak i rozwoju postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców. Dla tych, którzy należą do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym i sami mają trudności w podejmowaniu własnej inicjatywy pomocne mogłyby się okazać, według ankietowanych, kursy i szkolenia ułatwiające przekwalifikowanie. Jeden z respondentów zwrócił również uwagę na konieczność rozwinięcia oferty wsparcia osób niepełnosprawnych (szczególnie dzieci) i ich rodzin – np. poprzez zapewnienie opieki, niezbędnego sprzętu.

Czwartym pod względem istotności obszarem działań władz Gminy powinna być „Poprawa jakości środowiska naturalnego”. Wśród kluczowych inicjatyw jakie powinna podjąć w tym obszarze Gmina kluczowi interesariusze najczęściej wymieniali:

- budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- rozbudowę sieci kanalizacyjnej.

Odpowiedzi wszystkich respondentów dotyczyły potrzeby rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz budowy oczyszczalni przydomowych. Pojawiły się również głosy sygnalizujące potrzebę budowy na terenie gminy nowej centralnej oczyszczalni ścieków.

Piątym pod względem istotności obszarem działań władz Gminy powinien być „Rozwój potencjału turystycznego”. Burzenin powinien zdaniem respondentów stać się na powrót ośrodkiem wypoczynkowo-rekreacyjnym (tak jak to było w latach 70-tych). Stąd ankietowani najczęściej wymieniali jako priorytetowe działania związane z:

- rozwojem infrastruktury turystycznej,
- promocją regionu.

Ankietowani podkreślali przede wszystkim konieczność modernizacji i rozbudowy istniejącego kompleksu sportowego, obiektów obsługujących turystykę wodną, bazę noclegową, ale również zaplecze gastronomiczne i wypożyczalnie sprzętu sportowego. Respondenci uważają, że konieczne jest również zintensyfikowanie działań promujących Gminę i region.

Na miejscu szóstym pod względem istotności znalazł się obszar - „Poprawa bezpieczeństwa”. Wśród kluczowych działań jakie powinna podjąć w tym obszarze Gmina ankietowani najczęściej wymieniali potrzebę funkcjonowania na terenie gminy posterunku policji.

W ankietach zwracano uwagę na zbyt małą liczbę patroli policyjnych – w Burzeninie nie funkcjonuje posterunek policji, teren gminy obsługują policjanci ze Złoczewa. Respondenci sugerowali również zwiększenie policyjnego nadzoru szczególnie w sezonie wzmożonego ruchu turystycznego. Mając na uwadze bezpieczeństwo mieszkańców postulowano również poprawę stanu oświetlenia ulic oraz instalację sygnalizacji świetlnej i zwiększenie liczby przejść dla pieszych.

Kolejnym pod względem obszarem jest „Rozwój kultury, oświaty i nauki”. Zdecydowana większość respondentów pozytywnie ocenia zarówno funkcjonującą na terenie gminy szkołę jak i ośrodek kultury i bibliotekę. Natomiast najczęściej proponowanymi inicjatywami dla Gminy w tym obszarze był:

- rozwój świetlic i animowanie zajęć dodatkowych.

Inicjatywy takie miałyby być skierowane nie tylko do dzieci i młodzieży, ale również do osób dorosłych (wyjazdy do kina/teatru). Odnotowano także głos proponujący podejmowanie działań w kierunku tworzenia klas profilowanych i zawodowych (np. związanych z górnictwem).

Przedostatnie miejsce na liście obszarów, na których powinna skupić swoje działania Gmina jest „Rozwój rozrywki i sportu”. Tutaj najczęściej pojawiały się głosy podkreślające potrzebę podejmowania kroków zmierzających do:

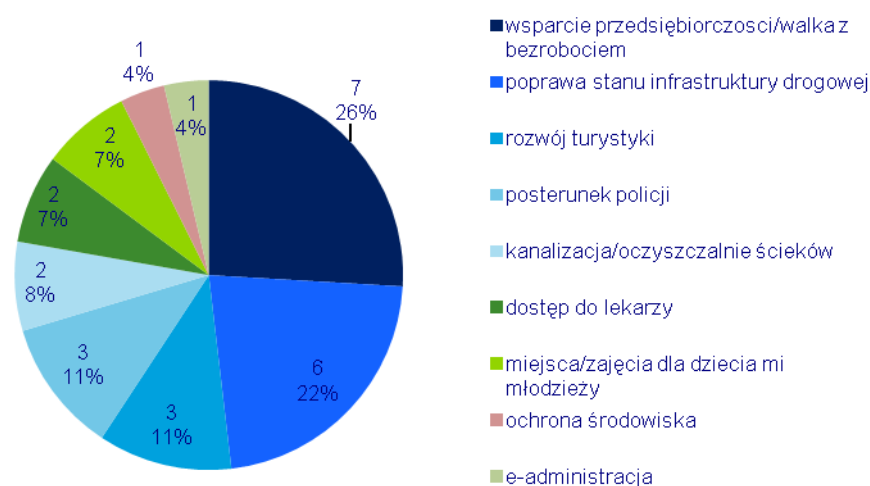
- budowy orlików,
- organizacji miejsc zabaw dla dzieci.

Respondentom zależy przede wszystkim na budowie obiektów sportowych – boisk, ale również przystani kajakowych. Warto także w ich opinii postawić na promocję i rozwój sportu wśród mieszkańców – m.in. przez wsparcie istniejących klubów sportowych.

Najmniej istotnym dla respondentów obszarem przyszłych działań władz Gminy jest „Poprawa jakości obsługi mieszkańców przez władze gminy”. Na pytanie o działania priorytetowe w tym obszarze odpowiedziały tylko dwie osoby – zasugerowano potrzebę zorganizowania punktu doradczego, który udzielałby wsparcia w pozyskiwaniu środków finansowych na rozwój firmy oraz wprowadzenie w urzędzie internetowej obsługi interesantów.

Odpowiadając na pytanie trzecie dotyczące głównych inicjatyw jakie władze Gminy powinny podjąć dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy efektywności jej funkcjonowania, respondenci najczęściej przywoływali działania związane z ograniczaniem bezrobocia, tworzeniem nowych miejsc pracy i pozyskiwaniem inwestorów. Ankietowani ponownie zwrócili uwagę na konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej oraz rozwoju zaplecza turystyczno-rekreacyjnego.

Wykres 19. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii głównych interesariuszy)

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani proszeni o wymienienie kluczowych atutów Gminy (mocnych stron) podawali:

- atrakcyjność turystyczną i krajobrazową regionu,
- rzekę Wartę, park krajobrazowy Warty i Widawki,
- położenie w centrum Polski (przy budowanej drodze ekspresowej),
- społeczność lokalną (otwartą, dobrze wykształconą),
- politykę władz Gminy.

Szanse rozwoju Gminy respondenci wiążą głównie z:

- rozwojem turystyki,
- pozyskiwaniem inwestorów i funduszy zewnętrznych na rozwój Gminy,
- otwarciem kopalni węgla brunatnego Bełchatów-Złoczew,
- działaniami wspierającymi rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- rozbudową i modernizacją sieci dróg.

Wymieniając główne słabe strony Gminy ankietowani uwzględnili następujące obszary:

- niewielki budżet Gminy,
- bezrobocie i ubożenie społeczności lokalnej,
- migracja ludzi młodych do większych ośrodków miejskich,
- słabo rozwiniętą infrastrukturę drogową,
- niską jakość gleb,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- brak rozwiniętego przemysłu,
- słabo rozwinięty biznes lokalny.

Natomiast jako główne wyzwania dla rozwoju miasta wymienione zostały:

- poprawa stanu jakości infrastruktury drogowej,
- przystosowanie się do unijnych wymogów dot. oczyszczalni ścieków,
- rozwój branży turystycznej,
- promocję i działania nakierowane na pozyskiwanie turystów,
- rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

3.6.3. Podsumowanie informacji z wywiadu indywidualnego z wójtem Gminy Burzenin

Rozmowę przeprowadzono na spotkaniu w dn. 04.12.2012 r. w Urzędzie Gminy Burzenin.

Najistotniejszym wskazanym problemem Gminy jest wysokie bezrobocie i niewielka liczba przedsiębiorstw działających na jej terenie. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców pozostaje rolnictwo. Część osób znalazła zatrudnienie poza Gminą w ośrodkach takich jak Sieradz czy Zduńska Wola.

W trakcie rozmowy zwrócono uwagę na trudną sytuację Gminy zarówno pod kątem szeroko rozumianej infrastruktury jak i transportu. Zły stan dróg (szczególnie powiatowych), jak i nienajlepsze połączenia komunikacyjne powodują, że Gmina pozostaje z dala od głównych szlaków komunikacyjnych. Również budowa drogi ekspresowej S-8 przebiegającej w odległości ok. 15 km od Burzenina nie wpłynie znacząco na ożywienie rozwoju Gminy. Przestarzała i słabej jakości infrastruktura energetyczna oraz telekomunikacyjna wystarcza obecnie jedynie na zaspokojenie

potrzeb odbiorcy indywidualnego. Obecnie na terenie miejscowości Burzenin zostały postawione 2 szt. elektrowni wiatrowych o mocy 450 kW, a prywatny inwestor planuje dalszy rozwój w tej dziedzinie. Będące we wstępnej fazie rozwoju inicjatywy związane z energetyką wiatrową muszą się jednak liczyć z utrudnieniami związanymi z ochroną środowiska (tereny parku krajobrazowego).

Istotne z punktu widzenia ochrony środowiska są również plany Gminy w obszarze gospodarki wodno-ściekowej - do najważniejszych z nich zaliczyć należy obecnie budowę nowej zbiorczej oczyszczalni ścieków (trwają prace nad pozyskaniem gruntów pod budowę obiektu) oraz rozwój sieci oczyszczalni przydomowych.

Szansa rozwoju Gminy upatrywana jest głównie w rozwoju turystyki – wykorzystaniu autów krajobrazowych i rekreacyjnych regionu (atrakcyjne położenie na terenie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki, duży staw rybny dla wędkarzy, system bunkrów z czasów II wojny światowej). Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Wypoczynkowy Sportowa Osada, dwie wypożyczalnie kajaków (Antonin, Burzenin). Słabo rozwinięta jest baza gastronomiczna, niewiele jest gospodarstw agroturystycznych jak i atrakcji, które przyciągałyby turystów np. na weekendy. Planując zagospodarowanie brzegów rzeki brane są pod uwagę następujące pomysły inwestycyjne:

- budowa przyczółków do starego mostu (kawiarnie, restauracje),
- przystań kajakowa,
- utworzenie plaży i miejsca zabaw dla dzieci,
- deptak na koronie wału,
- trasy rowerowe biegnące nabrzeżem,
- wiaty turystyczne.

Niewątpliwą atrakcją stanowią także wpisane w tradycję Burzenina targi odbywające się dwa razy w tygodniu, na które przyjeżdżają kupcy z całego powiatu. Dotychczas ze względu na koszty oraz plan zagospodarowania przestrzennego nie zrealizowano jeszcze budowy zadaszonych stoisk.

Odnosząc się do kwestii atrakcyjności inwestycyjnej w czasie spotkania poruszono także problem ograniczonej powierzchni terenów pod inwestycje, jaką dysponuje Gmina (ok. 2ha). Część starych pofabrycznych terenów i nieruchomości znajduje się obecnie w rękach prywatnych. Do zasobów Gminy, które niewątpliwie mogłyby zainteresować potencjalnego inwestora należy m.in. kopalnia żwiru. Duże nadzieje na ożywienie gospodarcze Gminy łączone są z rozwojem inwestycji kopalni Bełchatów-Złoczew. Część odkrywki węgla brunatnego planowanej na terenie Gminy Burzenin może stanowić szansę na poprawienie stanu infrastruktury około przemysłowej, a być może również na budowę na jej terenie bloku energetycznego.

3.6.4. Podsumowanie wyników sondażu społecznego

Porównując opinie mieszkańców, kluczowych reprezentantów Gminy oraz Wójta można zauważyć, że wśród najważniejszych dla każdej z grup obszarów przyszłych działań podejmowanych przez władze

Gminy znajdują się aż dwa wspólne – „Rozwój potencjału społeczno – gospodarczego” i „Rozwój infrastruktury i transportu”.

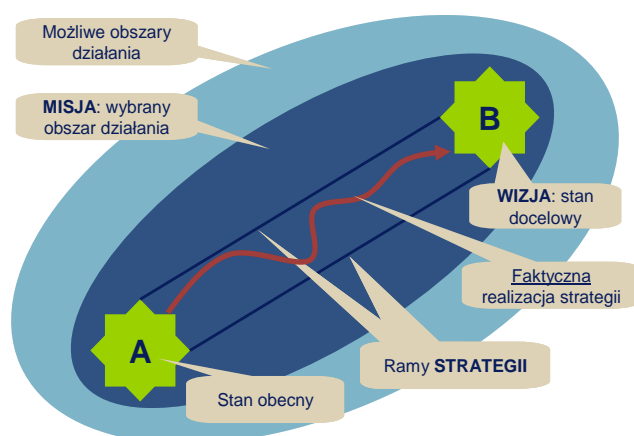
Dla mieszkańców priorytetem jest poprawa stanu dróg oraz podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia poziomu bezrobocia i rozwój infrastruktury turystycznej. Zdanie to znajduje potwierdzenie również w opinii Wójta, dla którego najistotniejsze jest zmodernizowanie obecnej infrastruktury, inwestycje związane z rozwojem potencjału rekreacyjno-wypoczynkowego Gminy oraz dodatkowo wykorzystanie szansy jaką niesie ze sobą powstanie kopalni Bełchatów-Złoczew. Reprezentanci społeczni w swoich wypowiedziach zwrócili dodatkowo uwagę na ważną rolę sprawnego funkcjonowania służby zdrowia.

4. Misja i wizja Gminy

Misja i wizja porządkują przyszłość Gminy, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Gminy w przyszłości oraz ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Gmina będzie dążyć w perspektywie najbliższych ośmiu lat. Wizja rozwoju powinna odpowiedzieć na pytanie, jak będzie wyglądała sytuacja społeczno – gospodarcza Gminy po upływie danego okresu czasu i wskutek przeprowadzenia określonych działań strategicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są wszystkie cele realizowane przez Gminę oraz działania podejmowane w ramach tych celów.

Rysunek 2. Misja, wizja i cele strategiczne

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

4.1. Wizja i misja

Formułując misję i wizję rozwoju Gminy Burzenin do roku 2020, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- uwarunkowania zewnętrzne – czynniki niezależne od działań podejmowanych przez władze Gminy,
- uwarunkowania wewnętrzne – potencjały i problemy endogeniczne Gminy,
- aktualne dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym i krajowym,
- wnioski z badania sondażowego wśród mieszkańców i kluczowych reprezentantów społecznych.

Analiza sytuacji obecnej w Gminie uwzględniająca wymienione powyżej czynniki pozwoliła na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Gminy Burzenin na najbliższe lata.

Przeprowadzona analiza sytuacji bieżącej Gminy Burzenin wskazała na jej podobieństwo z wieloma innymi gminami wiejskimi województwa łódzkiego. Podstawą gospodarowania jest głównie nisko dochodowe rolnictwo. Dodatkowo, podobnie jak inne małe gminy wiejskie, Gmina Burzenin cechuje się niedostatecznym stopniem rozwoju w zakresie podstawowej infrastruktury (głównie drogowej) co w połączeniu z jej peryferyjnym położeniem w województwie i dość ograniczoną promocją informacji gospodarczej sprawia, że zainteresowanie potencjalnych inwestorów inwestycjami na terenie Gminy jest dość ograniczone. Natomiast czynnikami wyróżniającymi Gminę Burzenin na tle innych gmin wiejskich jest potencjał turystyczny wynikający z położenia w dorzeczu rzeki Warty oraz występujące na terenie Gminy złoża surowców naturalnych stwarzających możliwości do przyciągania przyszłych inwestycji w zakresie ich wydobycia.

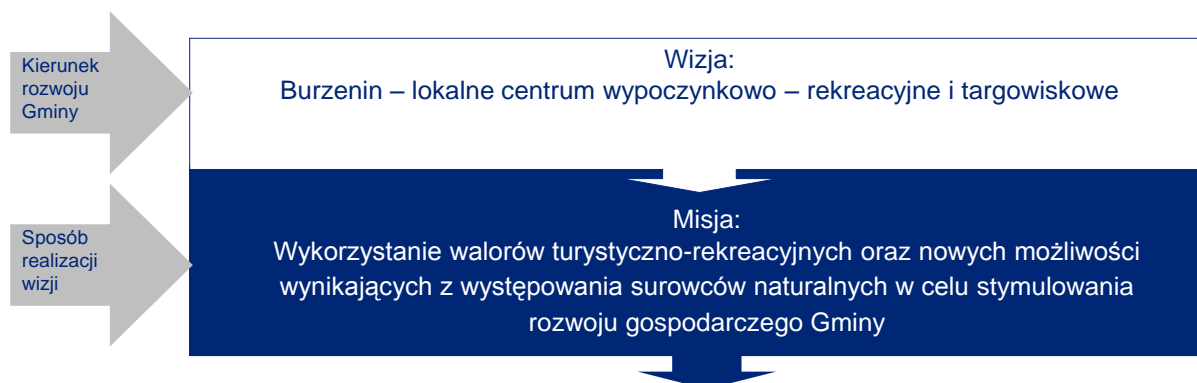
Zdefiniowanie misji Gminy Burzenin pozwala na określenie roli, jaką władze Gminy mają pełnić z jednej strony w celu sprostania zasygnalizowanym powyżej wyzwaniom rozwojowym, a z drugiej strony w celu przyspieszenia wzrostu społeczno – gospodarczego i kreowania najbardziej pożądanego przyszłego kształtu Gminy, w oparciu o posiadane zasoby i z uwzględnieniem potrzeb jej mieszkańców. Misja prezentuje kierunek i sposób działania na okres do roku 2020 i określona jest następująco:

Misją Gminy Burzenin jest wykorzystanie walorów turystyczno-rekreacyjnych oraz nowych możliwości wynikających z występowania surowców naturalnych w celu stymulowania rozwoju gospodarczego Gminy.

Realizacja misji pozwoli na osiągnięcie stanu docelowego – wizji Gminy, która przedstawiona jest poniżej.

W 2020 roku Gmina Burzenin lokalnym centrum wypoczynkowo – rekreacyjnym i targowiskowym.

Rysunek 3. Misja, wizja Gminy Burzenin

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Tak sformułowana przyszła wizja i misja Gminy uwzględnia szereg kluczowych elementów:

- walory naturalne oraz atrakcyjne położenie nad rzeką Wartą sprzyjające rozwojowi turystyki,
- sięgające lat 70-tych ubiegłego stulecia tradycje letniskowe Gminy,
- zasoby surowców naturalnych występujących na terenie Gminy,
- tradycje handlowo - targowiskowe związane ze zlokalizowanym w centrum Burzenina targiem.

W kolejnym okresie planowania 2013-2020, działania władz Gminy powinny skupiać się na wykorzystaniu potencjału rozwojowego wynikającego z wyżej wymienionych czynników oraz na przewyżczeniu wyzwań rozwojowych.

Proponowane w kolejnych częściach Strategii obszary strategiczne i kierunki działań będą skupiać się przede wszystkim na wykorzystaniu szans rozwojowych oraz ograniczaniu barier hamujących wzrost. Dodatkowo o tempie przyszłego rozwoju Gminy może zadecydować umiejętność swoistego przeobrażenia słabych stron w atuty, np. rozdrobnione gospodarstwa rolne będące słabą stroną sfery gospodarczej Gminy mogą stać się podstawą rozwoju bardziej dochodowego rolnictwa ekologicznego czy agroturystyki, a brak przemysłu umożliwić może pełniejsze wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i stanowić dodatkowy walor turystyczny.

Należy oczekiwać, iż działania ukierunkowane na realizację misji Gminy i osiągnięcie docelowej wizji, przyczynią się w dłuższej perspektywie czasu do poprawy dobrobytu i jakości życia mieszkańców.

4.2. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy

Misja i wizja Gminy stanowią jedynie odzwierciedlenie ambicji władz Gminy i jej mieszkańców związanych ze stanem docelowym, do którego Gmina ma dążyć w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary, na jakie władze Gminy powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno – gospodarcza obecnego stanu Gmin, czynników zewnętrznych oddziałujących na jej funkcjonowanie i przeprowadzona na tej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie trzech strategicznych celów rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020:

1. **Rozwój turystyki i rekreacji**
2. **Zagospodarowanie centrum Burzenina**
3. **Wykorzystanie potencjału występujących na terenie Gminy złóż surowców naturalnych**

Realizacja Strategii powinna brać pod uwagę możliwości finansowe, które są w dyspozycji Gminy. W związku z faktem, że Gmina Burzenin jest gminą o stosunkowo niskim dochodzie własnym na mieszkańca, konieczne jest skupienie się na ograniczonej liczbie priorytetowych obszarów (celów strategicznych). Dodatkowo, w ramach poszczególnych celów strategicznych należy dokonać priorytetyzacji działań i określenia, które z nich są kluczowe z punktu widzenia dalszego rozwoju Gminy. Niezbędne jest również podjęcie działań ukierunkowanych na pozyskanie środków zewnętrznych wspomagających realizację wymienionych celów.

Rysunek 4. Priorytetyzacja celów strategicznych Gminy Burzenin

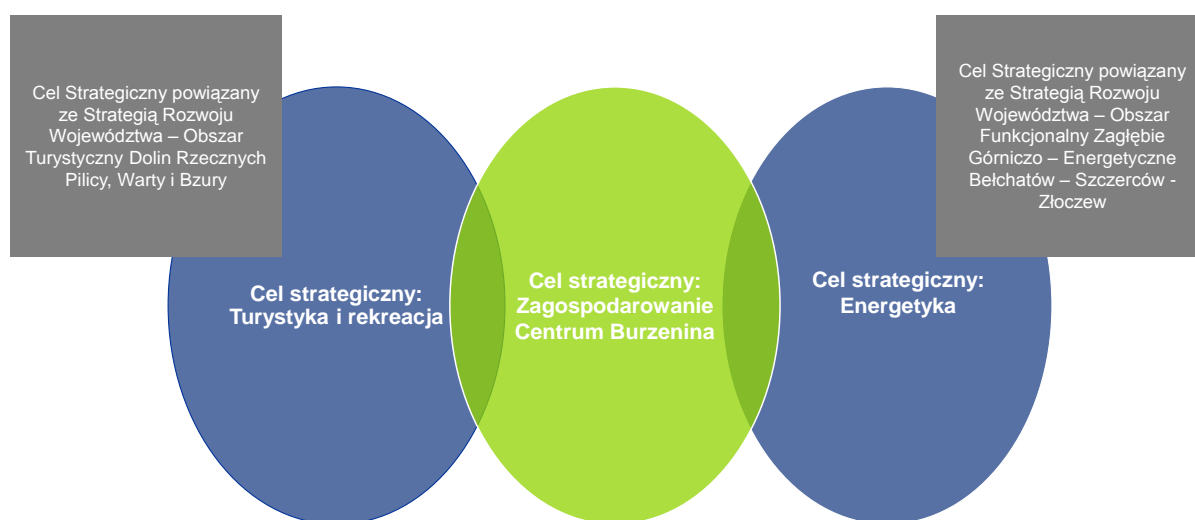
Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Zgodnie z układem przedstawionym na powyższym rysunku, głównym celem strategicznym Gminy Burzenin w latach 2013-2020 jest rozwój turystyki i rekreacji w oparciu o potencjał przyrodniczy i krajobrazowy oraz tradycję letniskową. Realizacja powyższego celu wpłynie przede wszystkim na przyciągnięcie do Gminy turystów, przedsiębiorców i inwestorów oraz na stymulowanie przedsiębiorczości

Kolejnym celem strategicznym, powiązany w dużej mierze z celem ukierunkowanym na rozwój turystyki, jest zagospodarowanie rynku w Burzeninie. Oprócz funkcji turystycznej, rozwijana powinna być również funkcja handlowa oraz społeczna rynku (miejsce spotkań i integracji mieszkańców). Realizacja powyższego celu wpłynie przede wszystkim na poprawę życia mieszkańców, zwiększenie potencjału turystycznego oraz przyciągnięcie przedsiębiorców i inwestorów

Wyodrębnionym celem jest wykorzystanie potencjału energetycznego Gminy (energia konwencjonalna oraz odnawialna). Realizacja niniejszego celu ukierunkowana jest na wykorzystanie gospodarcze występujących złóż naturalnych, pozyskiwanie inwestorów, a tym samym poprawę sytuacji finansowej Gminy.

Rysunek 5. Powiązanie celów strategicznych rozwoju Gminy Burzenin ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Powyższy schemat pozwala zauważyć silne zakorzenienie dwóch celów zidentyfikowanych jako strategiczne dla Gminy Burzenin w latach 2013-2020 w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2012-2020. Strategia ta wyróżnia na terenie województwa obszary (tzw. obszary funkcjonalne) o charakterze ponadgminnym, posiadające pewne wspólne cechy m.in. – Obszar Turystyczny Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzur oraz Obszar Funkcjonalny Zagłębie Górnictwo – Energetyczne Bełchatów – Szczerców – Złoczew.

Zgodnie z zaleceniami SRWŁ na lata 2012-2020, projekty realizowane na obszarze danych Obszarów Funkcjonalnych powinny mieć charakter ponadregionalny (np. poprzez współpracę z innymi gminami).

5. Strategiczne i operacyjne cele Gminy

Zidentyfikowane cele strategiczne są wyznacznikami docelowych, długoterminowych kierunków rozwoju Gminy Burzenin. Cele operacyjne służą przełożeniu kierunków rozwoju na poziom szczegółowych działań operacyjnych.

Mając na uwadze określoną w poprzednim kroku misję i wizję Gminy Burzenin, jak również wyniki oceny jej potencjału, zdefiniowany został katalog celów strategicznych i operacyjnych. Cele strategiczne wskazują na kierunek rozwoju Gminy w najbliższych latach i koncentrują się na określonych oczekiwanych rezultatach.

Dla każdego celu strategicznego wskazano grupę celów operacyjnych. Ich realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego nakreślonego przez cele strategiczne. Cele operacyjne koncentrują się tym samym na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie podjęte zostaną przez władze Gminy.

W trakcie przygotowania Strategii Gminy Burzenin dla wypracowanych 3 celów strategicznych określono 11 celów na poziomie operacyjnym. W ramach każdego z wymienionych celów operacyjnych, zaproponowany został również katalog działań, jakie Gmina może realizować.

Należy mieć na uwadze, że przedstawiona w niniejszym dokumencie lista celów i działań operacyjnych stanowi jedynie propozycję i tym samym nie należy jej traktować jako zbioru zamkniętego, wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed Gminą Burzenin.

5.1. Cel strategiczny A

Rozwój turystyki i rekreacji

Cel operacyjny A.1

Rozwój infrastruktury turystycznej

Jednym z atutów Gminy Burzenin, wymienianym zarówno przez mieszkańców jak również przez kluczowych reprezentantów Gminy jest położenie geograficzne w dorzeczu rzeki Warty. Bliskość rzeki, walory krajobrazowe oraz wysoka jakość środowiska naturalnego sprawiła, że w latach 70-tych i 80-tych minionego stulecia Gmina Burzenin była popularną destynacją letniskową z kilkunastoma funkcjonującymi na terenie Gminy obiektami zbiorowego zakwaterowania. Obecnie na terenie Gminy działa natomiast tylko jeden Ośrodek Wypoczynkowy Sportowa Osada.

Dlatego rozwój turystyki i rekreacji wymieniony został jako pierwszy cel strategiczny proponowany do realizacji w kolejnej perspektywie planowania 2013-2020. Jedną z aspiracji władz Gminy w tym zakresie jest przywrócenie Gminie letniskowego statusu i turystycznego charakteru sprzed lat. Dla realizacji tego celu, niezbędny jest przede wszystkim rozwój szeroko pojętej infrastruktury turystycznej obejmującej zarówno infrastrukturę o charakterze rekreacyjno-sportowym jak i bazę noclegową. Przy czym rozwój infrastruktury powinien obejmować z jednej strony modernizację obiektów i bazy już istniejącej (m.in. wykorzystywanej w minionym stuleciu), a z drugiej tworzenie nowej, mając na względzie przyszłe, oczekiwane natężenie ruchu turystycznego.

W zakresie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej konieczne wydaje się w pierwszej kolejności zintegrowane zagospodarowanie terenu nad rzeką Wartą m.in. poprzez budowę mola, modernizację przyczółków mostowych na rzece, dalsze zagospodarowanie plaży oraz wyznaczenie obszaru pod pola namiotowe i kemping. Oprócz inwestycji w infrastrukturę na terenach położonych nad rzeką, należy również zadbać o jej wystarczającą dostępność na pozostałym terenie Gminy. Wiaty turystyczne dla kierowców przejeżdżających przez teren Gminy z zapleczem do wypoczynku i zabawy dzieci to jeden z przykładów inwestycji w tym zakresie, która jest już obecnie podejmowana przez władze Gminy.

Kolejną inicjatywą zmierzającą do rozwoju zasobów Gminy w obszarze turystyki i rekreacji jest wyznaczenie szlaków turystycznych, m.in. szlaku konnego, rowerowego, pieszego.

Jeśli chodzi o bazę noclegową na potrzeby turystyki, należy wykorzystać istniejące już na terenie Gminy zasoby, dokonując ich inwentaryzacji oraz modernizacji i przystosowania do obecnych standardów. Uzupełnieniem bazy noclegowej w obiektach zbiorowego zakwaterowania mogą stanowić domki letniskowe, obiekty agroturystyczne, jak również miejsca przeznaczone pod pola namiotowe i kempingi.

Proponowane działania

Podsumowując, działaniami proponowanymi w w/w obszarze dla władz Gminy są;

- zagospodarowanie terenów nadbrzeżnych np. przez budowę mola, remont przyczółków mostowych oraz dalsze zagospodarowanie plaż,
- zagospodarowanie turystyczne pozostałych terenów Gminy – wiaty turystyczne, place zabaw, wyznaczenie tras turystycznych, ścieżek rowerowych,
- modernizacja istniejącej bazy zbiorowego zagospodarowania letniskowego,
- wyznaczenie miejsca i zaplanowanie obiektów noclegowych np. pól namiotowych, kempingów, etc.

Cel operacyjny A.2

Rozwój infrastruktury transportowej (w tym w szczególności na potrzeby turystyki)

Podobnie, jak w większości gmin kraju, także w Gminie Burzenin występują potrzeby związane z rozwojem infrastruktury drogowej. Obszar „Rozwój infrastruktury i transportu” został wskazany przez mieszkańców Gminy jako jeden z najważniejszych obszarów przyszłych działań władz Gminy. Stan dróg ma nie tylko wpływ na jakość życia mieszkańców danego obszaru, ale może również decydować o jego atrakcyjności turystycznej czy inwestycyjnej. Trudno przeceniać rolę jakości infrastruktury drogowej w przyciąganiu inwestorów i turystów oraz tworzeniu warunków życia mieszkańców. W związku z tym istotne jest zwrócenie szczególnej uwagi na zrównoważony rozwój infrastruktury drogowej, obejmujący zarówno obszary turystycznie atrakcyjne jak również pozostałe obszary Gminy. W związku z peryferyjnym położeniem Burzenina w województwie łódzkim, wygodny transport i komunikacja jest kwestią tym bardziej aktualną. Działania w zakresie poprawy transportu w Gminie powinny mieć na celu usprawnienie połączenia Burzenina z innymi miejscowościami w województwie. Dodatkowo, oprócz nakładów na infrastrukturę drogową i komunikację należy podejmować działania mające na celu zachowanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających Gminę między innymi poprzez instalację sygnalizacji świetlnej, wyznaczenie przejść dla pieszych w miejscach wzmożonego ruchu pieszych, oświetlenie ulic oraz budowę chodników.

Proponowane działania

Przykłady działań, które Gmina może realizować w ramach niniejszego celu operacyjnego:

- modernizacja dróg gminnych,
- budowa i modernizacja dróg dojazdowych prowadzących do głównych atrakcji turystycznych Gminy,

- budowa chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenie ulic, instalacja sygnalizacji świetlnej,
- stworzenie systemu informacji wizualnej i sterowania ruchem.

Cel operacyjny A.3

Kreowanie marki regionalnej oraz stworzenie i promocja zintegrowanej oferty turystycznej

Dotarcie do potencjalnego „klienta” – osoby odwiedzającej Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych, wymaga opracowania i promocji kompleksowej oferty turystycznej Gminy Burzenin. Jak wskazano w części diagnostycznej, Gmina, oprócz niewątpliwych walorów środowiska naturalnego, związanego z położeniem w dorzeczu Warty, posiada również interesującą ofertę dla dzieci i młodzieży (m.in. obserwatorium astronomiczne, Sportową Osadę) oraz katalog cyklicznych imprez np., festyn rekreacyjny „Eko - Cross Burzenin”, zawody siatkówka nocą, itp. Dodatkowym atutem turystycznym Gminy jest targ, organizowany obecnie dwa razy w tygodniu. W przypadku rozszerzenia oferty targowiska o produkty regionalne czy sezonowe, może on spełniać, oprócz funkcji handlowych, również funkcje turystyczne.

Co więcej, na terenie Gminy Burzenin istnieją długoletnie tradycje związane ze sportami crossowymi. Występowanie na terenie Gminy bogatych złóż żwiru, należy – w opinii władarzy gminy - rozpatrywać w kategorii szansy dla Gminy na dalszy rozwój tego typu sportów oraz na przyciąganie na teren Gminy szerokiego grona pasjonatów.

Dlatego zaleca się opracowanie i promocję zintegrowanej oferty turystycznej, obejmującej wiele różnorodnych atrakcji turystycznych dostępnych na terenie Gminy dla osiągnięcia korzystnego efektu synergii. Synergia ta wynikać może m.in. z wyższej efektywności przekazu promocyjnego opartego o zróżnicowane atrakcje turystyczne, jak również niższych kosztów łącznych w porównaniu do kosztów promowania każdego elementu oferty turystycznej oddzielnie. Kluczowym elementem promocji turystycznej mogą być tzw. oferty pobytowe związane m.in. z turystyką letniskową i edukacją - skierowaną do uczniów szkół (zielone szkoły, kolonie) oraz sportowo-rekreacyjną (trasy crossowe, spływy kajakowe).

Zintegrowanie oferty turystycznej Gminy powinno odbyć się poprzez stworzenie kompleksowej strategii promocyjno-marketingowej, w której określone zostaną na przykład następujące elementy:

- kluczowe cele w zakresie promocji marki i wizerunku Gminy Burzenin,
- grupa/grupy docelowe, do których Gmina Burzenin chciałaby dotrzeć ze swoją ofertą,
- zakres atrakcji, jakie ma do zaoferowania Gmina,

- marka Gminy, wyróżniająca ją na tle innych gmin i będąca swoistą „wizytówką” Gminy,
- przekaz, z jakim Gmina powinna docierać do potencjalnych grup docelowych,
- sposoby/techniki dotarcia z określonym przekazem do zidentyfikowanych grup docelowych,
- harmonogram realizacji działań związanych z promocją wizerunku i marki Gminy Burzenin.

Innym pomysłem na zintensyfikowanie promocji Gminy jest opracowanie jej regionalnej marki.

Proces ten powinien opierać się na wyróżniających Gminę, unikalnych cechach oraz mieć swoje dalsze odzwierciedlenie w komunikacji marketingowej na zewnątrz. Proponuje się, aby model budowy marki oparty był na trzech głównych elementach: tradycji lokalnej, ochronie środowiska i ekologii oraz wydarzeniach i atrakcjach związanych ze sportem i rekreacją. Przykładem flagowej imprezy w ramach budowy regionalnej marki Burzenina może być m.in. organizowany cyklicznie Festyn Rekreacyjny "Eko - Cross Burzenin".

Kreowanie marki regionalnej może mieć również wymiar zintegrowany, polegający na budowaniu marki dorzecza rzeki Warty - świadomości jego potencjału i lokalizacji wśród potencjalnych turystów. Miałoby to polegać na wspólnej, scentralizowanej promocji obszaru nad rzeką Wartą, infrastruktury turystycznej wzdłuż niej stworzonej oraz imprez i atrakcji organizowanych w jej otoczeniu, przez wszystkie Gminy znajdujące się na obszarze dorzecza.

Pierwsze kroki ukierunkowane na współpracę między Gminami w celu zagospodarowania terenów nad Wartą, podjęte zostały w ramach stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Przymierze Jeziorsko” zawiązanego między gminami: Warta, Dobra, Burzenin, Sieradz, Pęczniew. Kolejnym krokiem w ramach tej współpracy mogłoby być opracowanie oferty marketingowej, która równolegle promowałaby walory gmin nad nim położonych.

Proponowane działania

Podsumowując, działaniami proponowanymi w w/w obszarze dla władz Gminy są;

- stworzenie kompleksowej oferty promocyjno-marketingowej Gminy,
- stworzenie dedykowanych ofert pobytowych dla wybranych grup turystów,
- wybór i promocja marki regionalnej Gminy,
- scentralizowana i skoordynowana promocja obszaru dorzecza rzeki Warty, jego lokalizacji i atrakcji które oferuje, przez wszystkie gminy zlokalizowane w tym obszarze w celu stworzenia rozpoznawalnej marki.

Cel operacyjny A.4

Polityka finansowa i podatkowa w Gminie

Biorąc pod uwagę duże znaczenie branży turystycznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Burzenin należy, oprócz działań promocyjnych czy inwestycji w infrastrukturę, podejmować działania mające na celu pobudzenie sfery gospodarczej w obszarze turystycznym na przykład poprzez stworzenie systemu zachęt podatkowych do podejmowania działalności w tym zakresie.

Mogłoby to polegać na zdefiniowaniu branż związanych m.in. z hotelarstwem, gastronomią czy obsługą ruchu turystycznego i następnie, mając na uwadze strategiczne znaczenie tych branż dla rozwoju Gminy Burzenin, objęcie ich zredukowaną stawką gminnego podatku m.in. od nieruchomości (gruntu, budowli czy budynku)..

Efektom wprowadzenia przez Gminę takiej polityki byłoby w pierwszej kolejności obniżenie kosztów działalności obiektów turystycznych obecnie funkcjonujących na terenie Gminy (w celu podtrzymania ich dalszego funkcjonowania i zapobiegania likwidacjom) oraz przyciągnięcie nowych inwestycji w branży turystyczno-gastronomicznej na teren Gminy.

Rozwiązanie podatkowe w formie preferencyjnych stawek podatkowych jest powszechnie stosowaną praktyką w innych gminach polskich, które wiążą swoją przyszłość z rozwojem turystyki.

Ustanowieniu zachęt podatkowych dla inwestorów w określonych branżach, powinno towarzyszyć stworzenie oferty inwestycyjnej, która informowałaby potencjalnych zainteresowanych o możliwościach inwestycyjnych występujących w Gminie, branżach preferowanych, warunkach korzystania z obniżonej stawki podatkowej, itp. Oferta taka powinna być dostępna w Urzędzie Gminy oraz znaleźć się na jej stronie internetowej.

Przykład – Case study

Jednym z przykładów Gmin, które stosują preferencyjne stawki podatku wobec inwestorów działających w branży turystyczno-gastronomicznej, jest położona nad zalewem Szczecińskim gmina Sępólna (http://www.sepólna.pl/). Na stronie internetowej Gminy opublikowana jest oferta inwestycyjna, zawierająca podstawowe informacje dla przedsiębiorców potencjalnie zainteresowanych lokalizacją biznesu na terenie gminy. Dodatkowo, zamieszczony jest wykaz oferowanych pod inwestycję terenów i nieruchomości oraz przedstawiony jest profil branżowy poszukiwanego inwestora. Uzupełnieniem oferty inwestycyjnej jest pomoc udzielana przez pracowników Gminy w uzyskaniu niezbędnych decyzji i zezwoleń.

Proponowane działania

Podsumowując, działania proponowane w ramach niniejszego celu operacyjnego są następujące:

- zdefiniowanie branż powiązanych z turystyką i gastronomią, które miałyby być objęte preferencyjną stawką podatkową,
- przygotowanie oferty inwestycyjnej Gminy, zawierającej informacje m.in. o stosowanych przez Gminę ulgach podatkowych i jej promocja m.in. na stronie internetowej Gminy,
- bezpośredni kontakt władz Gminy z kluczowymi potencjalnymi inwestorami,
- powiązanie promocji oferty inwestycyjnej z promocją oferty turystycznej,
- przeprowadzenie inwentaryzacji dostępnych w Gminie terenów inwestycyjnych wraz z uregulowaniem ich stanu prawnego.

Cel operacyjny A.5

Wspieranie ochrony środowiska (w tym w szczególności na potrzeby turystyki)

O atrakcyjności turystycznej Gminy Burzenin w dużej mierze decyduje, oprócz położenia w dorzeczu rzeki Warty, korzystny klimat i czyste środowisko naturalne. Dodatkowo, czyste środowisko oznacza bardziej korzystne warunki i wyższą jakość życia mieszkańców. Dlatego, równoległe z planami rozwoju turystyki, należy kontynuować działania skierowane na zachowanie czystości środowiska naturalnego.

Jedną z potrzeb zidentyfikowanych w obszarze poprawy stanu środowiska jest inwestycja w infrastrukturę, polegająca na budowie oczyszczalni ścieków. Kontynuować należy również działania w zakresie dalszej poprawy skanalizowania Gminy, selektywnej zbiórki odpadów, ograniczania nielegalnych zrzutów zanieczyszczeń do Warty, przeciwdziałania zaśmiecaniu lasów oraz zapewnienia infrastruktury sanitarnej na potrzeby turystyki.

Proponowane działania

Wśród działań do realizacji proponowanych w kontekście ochrony środowiska wyróżniamy:

- budowę oczyszczalni ścieków,
- monitorowanie odpływu ścieków do Warty,
- kontynuację budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i dostępu wszystkich mieszkańców do kanalizacji,
- zapewnienie zaplecza sanitarnego i miejsc składowania śmieci na potrzeby mieszkańców oraz obsługi ruchu turystycznego.

Cel operacyjny A.6

Ochrona i zabezpieczenie mieszkańców Gminy i odwiedzających ją turystów

Procesy globalizacyjne, a także występujące zagrożenia powodowane siłami natury decydują o konieczności budowy systemów zabezpieczających. Skuteczność ich działania, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, to podstawowa miara oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy i innych osób przebywających czasowo na jej terenie. Zapewnienie bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań władz Gminy. Jednocześnie działania zabezpieczające nie powinny naruszać podstawowych swobód obywatelskich czy wkraczać nadmiernie w sferę życia prywatnego i rodzinnego.

Aktywność władz w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom powinna koncentrować się przede wszystkim na modernizacji i utrzymaniu odpowiedniego poziomu infrastruktury bezpieczeństwa obejmującej m.in. sprzęt ochrony przeciwpożarowej czy przeciwpowodziowej. Jak wynika z diagnozy sytuacji obecnej Gminy, występują dość wyraźne braki, głównie jeśli chodzi o wyposażenie w sprzęt służący do ochrony przeciwpożarowej. Finansowe środki własne Gminy na chwilę obecną są niewystarczające aby mogły zostać przeznaczone na doposażenie jednostek straży pożarnej. Dlatego władze Gminy powinny poszukiwać zewnętrznych źródeł finansowych na ten cel. Co tyczy się infrastruktury bezpieczeństwa powodziowego na terenie Gminy występują wały przeciwpowodziowe zlokalizowanej wzdłuż rzeki Warty. Wały te nie tylko zapewniają bezpieczeństwo ale również znacząco wpływają na krajobraz i podnoszą jej atrakcyjność turystyczno-krajobrazową poprzez utworzenie naturalnych punktów widokowych na panoramę doliny Warty.

Powyższe działania są szczególnie ważne dla zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy, ale również w kontekście planowanych działań dotyczących rozwoju turystyki i związanego z nim przewidywanego zwiększenia liczby turystów odwiedzających Gminę.

Dodatkowo kwestia zapewnienia bezpieczeństwa w Gminie powinna obejmować zabezpieczenie odpowiedniego poziomu służby zdrowia na terenie Gminy. Poziom opieki zdrowotnej oraz dostęp do lekarzy różnych specjalności, a także szybkość reakcji w sytuacjach krytycznych ma duży wpływ na poziom życia mieszkańców i komfort osób odwiedzających Gminę. Kwestia podjęcia działań mających na celu poprawę w obszarze związanym z ochroną zdrowia, zasygnalizowana została w ankietach przeprowadzonych z kluczowymi interesariuszami Gminy. Respondenci pozytywnie wypowiadali się o otwarciu drugiego ośrodka zdrowia, który według nich przyczyni się do podniesienia poziomu świadczonych usług. Dodatkowo odnotowano pojedyncze wypowiedzi dotyczące przede wszystkim zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów (w tym rehabilitantów) oraz potrzeby modernizacji ośrodka zdrowia funkcjonującego na terenie Gminy.

Proponowane działania

Podsumowując proponowane działania w ramach niniejszego celu operacyjnego obejmują:

- doposażenie funkcjonujących na terenie Gminy jednostek straży pożarnej,
- monitorowanie sytuacji powodziowej na terenie Gminy,
- zabezpieczenie odpowiedniego poziomu służby zdrowia.

5.2. Cel strategiczny B

Zagospodarowanie centrum Burzenina

Cel operacyjny B.1

Zagospodarowanie rynku

Turystyczną wizytówką każdej miejscowości jest wygląd jej centrum. Dodatkowo, zlokalizowany w centrum rynek może również spełniać oprócz funkcji turystycznych również funkcję społeczną – zapewniając m.in. miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności oraz umożliwiając organizację imprez masowych. Dlatego, jednym z działań priorytetowych w zakresie modernizacji infrastruktury w Burzeninie, powinna być rewitalizacja rynku.

W ramach realizacji powyższego celu władze Gminy powinny zadbać np. o zunifikowanie wybranych elementów architektury (ujednoczenie kolorystyki elewacji i wykończenia fasad, dachów budynków) w celu stworzenia harmonijnej całości. Dodatkowo należy zadbać o jednolity system oznaczenia ulic, numeracji domów, informacji na temat zabytków na terenie Gminy oraz ujednoczenie elementów małej architektury (słupków drogowych/chodnikowych, koszy na śmieci, ławek). Obecnie prowadzony jest już projekt modernizacji części płyty rynku i budowy parkingów. Ze względu na kapitałochłonny charakter tego celu operacyjnego, jego realizacja będzie prawdopodobnie w dużej mierze uzależniona od możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego.

Proponowane działania

Proponowane działania w ramach realizacji celu operacyjnego B.1 to:

- rewitalizacja całej powierzchni płyty rynku,
- budowa parkingów na potrzeby lokalnej społeczności oraz turystów,
- ujednoczenie wybranych elementów architektury,
- ujednoczenie systemu informacji wizualnej.

Cel operacyjny B.2

Rozbudowa targowiska

Elementem charakterystycznym dla Gminy Burzenin, wspomnianym wielokrotnie zarówno w części diagnostycznej jak i strategicznej niniejszego opracowania, jest organizowany dwa razy w tygodniu targ. Jego tradycja sięga 1419 roku. Stanowi on obecnie rynek zbytu głównie dla lokalnych producentów, ale również dla handlowców z sąsiednich gmin i miast (np. Sieradza). Aspiracją władz Burzenina w zakresie przyszłego funkcjonowania targowiska, jest stworzenie nowego, zadaszonego miejsca targowego, uzupełnionego m.in. o część gastronomiczną i toalety.

Projekt budowy nowego targowiska jest mocno powiązany z pierwszym celem strategicznym Gminy Burzenin na lata 2013-2020, tzn. z rozwojem turystyki i rekreacji. Cyklicznie organizowany targ, jako element historyczny jednoznacznie kojarzony z Burzeninem, może (przy odpowiednio prowadzonych działaniach promocyjnych) stać się regionalną marką Gminy. Poszerzona m.in. o ofertę produktów regionalnych i tradycyjnych oferta targowiska powinna przyczynić się dodatkowo do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Burzenina.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy sytuacji obecnej Gminy, projekt budowy nowego targowiska jest już przygotowany. Podobnie jak w przypadku innych, dużych projektów infrastrukturalnych, wcielenie go w życie wymaga pozyskania zewnętrznych środków finansowych. Kolejną przeszkodą na drodze ku nowemu targowisku w Burzeninie jest konieczność jego uwzględnienia w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Burzenin (realizacja projektu wymaga zatem zmiany lub dostosowania Planu Zagospodarowania Przestrzennego). Plan zagospodarowania z 2005 dopuszczał powstanie targu, ale założenia nt. miejsc handlowych były odmienne od obecnego projektu.

Przykład – Case study

Super- i hipermarkety funkcjonują już nie tylko w dużych miastach, lecz także w mniejszych gminach, a nawet na wsiach. Niemniej jednak, tradycyjne miejsca handlowe w postaci bazarów czy targowisk powracają do popularności w całej Europie.

Jednym z głównych czynników sukcesu targowisk jest przekonanie, iż produkty oferowane na bazarach i targowiskach są postrzegane jako produkty bardziej naturalne i o wyższej jakości niż te sprzedawane w supermarketach. Dodatkowo nabywca ma poczucie znajomości źródła pochodzenia produktu.

Atrakcyjny jest również aspekt turystyczny bazarów i targowisk. Bardzo często można na nich znaleźć, tradycyjne wyroby czy pamiątki. Coraz częściej są również spotykane targi tematyczne np. wielkanocne czy bożonarodzeniowe.

Przykładem słynnego targu jest np. targ w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą.

Proponowane działania

Dodatkowe działania to m.in.:

- dokonanie odpowiednich zmian w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy mających na celu uwzględnienie w nim projektu stworzenia nowego miejsca handlowego,
- zabezpieczenie środków finansowych (własnych lub/i zewnętrznych) potrzebnych na realizację inwestycji,
- promocja oferty handlowej targowiska na terenie Gminy oraz poza jej granicami (np. Sieradz).

5.3. Cel strategiczny C

Wykorzystanie potencjału występujących na terenie Gminy złóż surowców naturalnych

Cel operacyjny C.1

Zwiększenie wpływów do budżetu Gminy (w tym wypracowanie polityki i podejścia związanego z poborem opłat)

Zgodnie z opracowywaną obecnie Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2012-2020, Gmina Burzenin jest położona na „Obszarze Funkcjonalnym Zagłębia Górniczo – Energetycznego Bełchatów – Szczerców – Złoczew” co związane jest z występowaniem na terenie Gminy (w okolicach Złoczewa) złóż węgla brunatnego. Złoczewskie złoża szacowane są na 450 mln ton. Roczne wydobycie ocenia się na 21 mln ton. Co więcej, zlokalizowane na tym obszarze pokłady węgla mają lepsze parametry niż pokłady bełchatowskie.

Występowanie rzadkich złóż surowcowych na terenie Gminy Burzenin jest jednym z czynników, który odpowiednio wykorzystany, może znacznie przyspieszyć rozwój gospodarczy Gminy w przyszłości i podnieść poziom życia jej mieszkańców.

Jak wykazała przeprowadzona diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy, potencjalnym inwestorem w zakresie wydobycia węgla jest Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów. Choć planowane inwestycje w tym zakresie przewidywane są dopiero za kilka/kilkanaście lat, władze Gminy powinny już teraz wypracować odpowiednie podejście dotyczące m.in. polityki podatkowej i podejścia związanego z pobieraniem opłat.

Ważne jest, aby wypracowany system podatkowy/poboru opłat, był optymalny z punktu widzenia dochodów Gminy, a jednocześnie nie stanowił bariery dla inwestycji. Dodatkowo, w negocjacjach z potencjalnym inwestorem władze Gminy powinny dokonać odpowiednich ustaleń dotyczących między innymi odpowiedzialności za likwidację i ograniczanie szkód kopalnianych oraz innych niedogodności związanych z prowadzeniem na terenie Gminy odkrywki.

Przykład – Case study

Dobrym przykładem efektywnego wykorzystywania zasobów naturalnych występujących na terenie gminy, jest położona w województwie łódzkim gmina Kleszczów, która jest najbogatszą gminą w Polsce.

Dochody z podatku od zlokalizowanej na terenie gminy kopalni i elektrowni Bełchatów pozwoliły na znaczące inwestycje infrastrukturalne obejmujące m.in. infrastrukturę drogową, nowoczesną szkołę, znakomicie rozbudowany ośrodek sportowy z basenem, kręgielnią, SPA, kriosauną, halą sportową, zadbanymi i pełnowymiarowymi boiskami do piłki nożnej, siatkówki i koszykówki. Oprócz infrastruktury sportowej mieszkańcy najbogatszej w Polsce gminy mogą liczyć na darmową służbę zdrowia i opiekę najlepszych lekarzy.

Proponowane działania

- opracowanie podejścia dotyczącego optymalnej polityki podatkowej/poboru opłat względem inwestora który będzie eksploatował zasoby węgla brunatnego występujące na terenie Gminy,

- przygotowanie strategii negocjacyjnej dotyczącej ograniczania i likwidowania szkód kopalnianych.

Cel operacyjny C.2

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości wynikającej z prowadzenia odkrywki na terenie Gminy

Drugi cel operacyjny w ramach celu strategicznego związanego z wykorzystaniem potencjału występujących na terenie Gminy surowców naturalnych, wskazuje na konieczność rozwoju lokalnej przedsiębiorczości bazując na możliwościach jakie stwarza powstanie na terenie Gminy dużego podmiotu gospodarczego – kopalni węgla brunatnego. Cel ten jest uzależniony od zmaterializowania się planów przyszłej eksploatacji występujących na terenie Gminy złóż.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że rozpoczęcie działalności wydobywczej w granicach Gminy Burzenin, najprawdopodobniej nie spowoduje wzrostu liczby miejsc pracy związanych bezpośrednio z górnictwem. Wynika to z faktu, iż brak jest na terenie Gminy odpowiednio wykwalifikowanej kadry.

Rozpoczęcie prac wydobywczych, może jednak spowodować rozwój w branżach wspomagających pracę kopalni – podwykonawców, małej gastronomii, branży hotelarskiej, usług itp. Stwarza to szansę na ograniczenie bezrobocia w Gminie i aktywizację jej mieszkańców poprzez tworzenie miejsc pracy przez inwestorów spoza terenu Gminy oraz przez samych mieszkańców.

Dlatego władze Gminy powinny wpiierać napływ inwestycji w branżach „około-kopalnianych” jak również promować rozwój lokalnej przedsiębiorczości np. poprzez identyfikację i zaspokajanie potrzeb informacyjno - szkoleniowych mieszkańców. Szczególny nacisk powinien zostać położony na doradztwo w zakresie tworzenia małych firm (firmy jednoosobowe, mikroprzedsiębiorstwa, itd.) funkcjonujących w branżach powiązanych z działalnością kopalni i stanowiących jej naturalne zaplecze (np. gastronomia, usługi).

Proponowane działania

- podejmowanie działań mających na celu przyciąganie inwestycji w branżach wspierających działalność planowanej kopalni,
- wprowadzenie ulg i zachęt podatkowych stałych lub okresowych (np. przez pierwsze lata funkcjonowania przedsiębiorstwa),
- promowanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy,
- identyfikacja i zaspokajanie potrzeb informacyjnych i szkoleniowych mieszkańców Gminy.

Cel operacyjny C.3

Łagodzenie potencjalnych skutków środowiskowych związanych z prowadzeniem odkrywki na terenie Gminy

Ochrona środowiska naturalnego, jak zostało to już podkreślone w części poświęconej turystyce, ma kluczowe znaczenie dla zachowania atrakcyjności turystycznej, możliwości prowadzenia produkcji rolniczej oraz dobrej jakości życia mieszkańców Gminy Burzenin.

W związku z planami rozpoczęcia prac eksploatacyjnych występujących na terenie gminy złóż surowców naturalnych, można się obawiać znacznego zagrożenia dla stanu środowiska naturalnego w Gminie Burzenin.

Dlatego, w ramach celu strategicznego obejmującego wykorzystanie potencjalnych korzyści związanych z eksploatacją ww. złóż, należy również zwrócić uwagę na aspekt środowiskowy. Proponuje się zatem, aby w ramach niniejszego celu operacyjnego wspierać przede wszystkim przedsięwzięcia mające na celu zapobieganie oraz niwelowanie skutków prowadzonych prac wydobywczych węgla brunatnego na terenie Gminy.

Dla realizacji niniejszego celu istotne wydaje się przede wszystkim określenie wpływu przemysłu wydobywczego na środowisko naturalne, a następnie podejmowanie starań w celu zminimalizowania ujemnych oddziaływań kopalni węgla na środowisko. Równie ważnym elementem realizacji niniejszego celu jest rekultywacja terenów zdegradowanych poprzez samodzielne działania władz Gminy lub egzekwowanie obowiązku rekultywacji od podmiotu zajmującego się eksploatacją złóża.

Władze Gminy w swoich działaniach powinny również uwzględniać potrzebę racjonalnego wykorzystania zasobów nieodnawialnych i popierać inicjatywy zmierzające np. do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (np. poprzez instalacje elektrowni wiatrowych na terenie Gminy).

Proponowane działania

- określenie obszarów potencjalnych konfliktów między przemysłem wydobywczym a ochroną środowiska,
- podejmowanie działań zmierzających ku rekultywacji terenów zdegradowanych w wyniku działalności wydobywczej,
- egzekwowanie obowiązku rekultywacji wyeksploatowanych terenów (u właściciela kopalni),
- wspieranie działań zmierzających do wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

5.4. Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Gminie

W ogólnym ujęciu zadania gmin w Polsce realizowane są z dochodów własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz ze środków otrzymanych z innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania zarządów gmin.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane z dochodów własnych Gminy oraz ze środków zewnętrznych.

Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m.in.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”,
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- środki z Powiatowego Urzędu Pracy.

Należy podkreślić, że w momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014-2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na bardzo wstępną fazę prac nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. Jednocześnie zbliżający się nowy okres programowania stwarza możliwość pozyskania przez Gminę Burzenin środków na działania służące stricte realizacji celów zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależniona jest od aktywności władz Gminy i jej udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe i operacyjne.

6. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i kierunków rozwoju wymaga stworzenia efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii

6.1. System wdrażania i monitorowania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Burzenin w latach 2013-2020 jest dokumentem otwartym, w związku z tym powinna ona dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

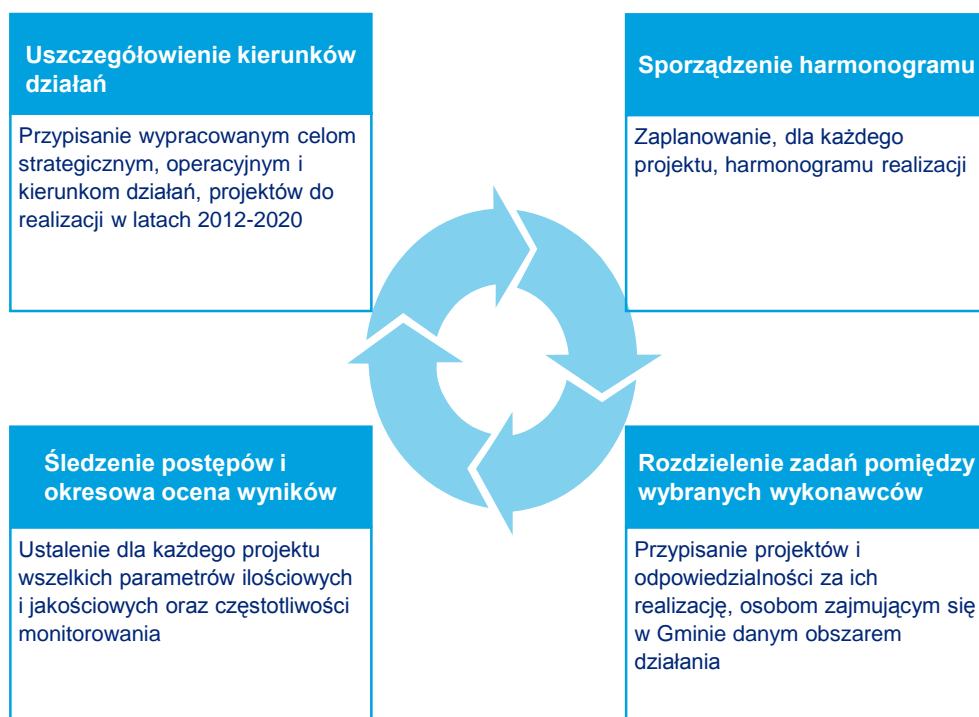
Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozzerwalnie związanymi z procesem planowania strategicznego.

6.1.1. Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii jest procesem, w którym sformułowane w Strategii długoterminowe cele i kierunki działań przekładane są na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania Strategii są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współdziałania w realizacji Strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia Strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (*np. programy operacyjne*), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagało będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

Rysunek 6. Elementy procesu wdrażania strategii

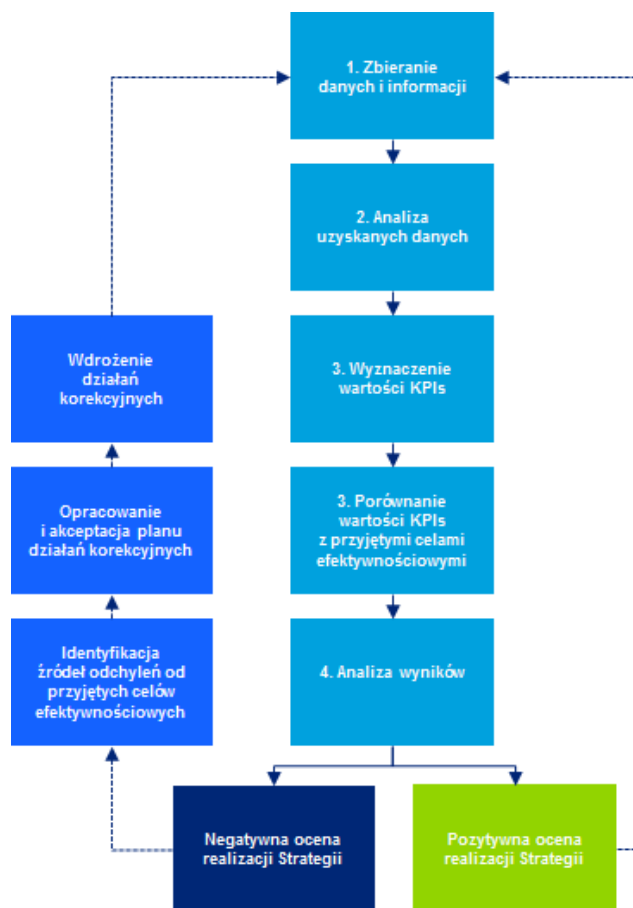
Źródło: Opracowanie własne

6.1.2. Monitorowanie strategii

Monitorowanie strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiągnięciu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – key performance indicators*) oraz ich porównanie z przyjętymi celami efektywnościowymi, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyleń od zakładanych celów efektywnościowych, wypracowanie planu działań korekcyjnych oraz jego wdrożenie.

Rysunek 7. Proces monitorowania strategii Gminy

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie bieżąco, w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona dedykowana osoba lub osoby reprezentujące władze Gminy. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań/projektów realizowanych w Gminie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii oraz rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

6.1.3. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii

Efektem procesu monitorowania Strategii powinny być coroczna **ewaluacja efektów realizacji Strategii**, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii, na podstawie efektów zadań i projektów które są w fazie realizacji lub zostały w danym roku zakończone.

W poniższych zestawieniach tabelarycznych ujęto przykład wskaźników efektywności (KPIs), które zdefiniowane zostały dla celu operacyjnego B.1 Aktywizacja ducha przedsiębiorczości

Zaproponowane **wskaźniki efektywnościowe** (KPIs) **stanowią zbiór otwarty**, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Tabela 20. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego A.2

A.2. Rozwój infrastruktury transportowej					
Lp.	Wskaźnik [nazwa wskaźnika]	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Rzeczywisty poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu [%]
1.	Nowo wybudowane drogi	Liczba km			
2.	Zmodernizowane drogi	Liczba km			
3.	Nakłady na budowę i modernizację dróg/mieszkańca	PLN			
4.	Liczba skarg i zażaleń dotyczących stanu dróg Gminnych	Liczba			

W przypadku, gdy wartości określonych KPIs w istotny sposób odbiegać będą od założonych wartości (celów), przeprowadzone powinny być dodatkowe analizy mające na celu zidentyfikowanie źródeł odchyleń oraz zaproponowane zostaną adekwatne działania naprawcze, które uwzględnione będą w planach operacyjnych na kolejny rok.

Bibliografia

Lista dokumentów i stron internetowych wykorzystanych przy opracowaniu Strategii.

Dokumenty:

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Burzenin (2012)
2. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Burzenin
3. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011
4. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Burzenin na lata 2007-2013
5. Strategia Rozwoju Gminy Burzenin (1997)
6. Raport o przedsiębiorcach CEIDG
7. Aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 – 2015
8. Ocena zasobów pomocy społecznej 2011

Strony internetowe:

1. <http://www.ugburzenin.home.pl/>
2. <http://www.stat.gov.pl/>
3. <http://www.gimnazjumburzenin.com.pl/>
4. <http://www.oke.lodz.pl/>
5. <http://test.lodzkie.pl/lodzkie/wojewodztwo/mapa/sieradzkiq.html>
6. <http://www.efs.gov.pl/>

Spis tabel i rysunków

Tabele

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Gminy Burzenin	12
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006-2010	19
Tabela 3. Obszary prawnie chronione.....	23
Tabela 4. Drogi powiatowe	27
Tabela 5. Drogi gminne	28
Tabela 6. Stan sieci kanalizacyjnej	31
Tabela 7. Dane dotyczące gospodarki odpadami za rok 2008	31
Tabela 8. Wyniki testu gimnazjalnego, czerwiec 2011.....	34
Tabela 9. Wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej, czerwiec 2011	34
Tabela 10. Świadczenia pomocy społecznej.....	35
Tabela 11. Zdarzenia drogowe w 2011 roku.....	35
Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007	39
Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sektora	40
Tabela 14. Środki ze źródeł zewnętrznych pozyskane przez Gminę Burzenin	41
Tabela 15. Struktura gospodarstw rolnych.....	43
Tabela 16. Użytkowanie gruntów	43
Tabela 17. Dochody budżetu Gminy Burzenin według działów w latach 2008 – 2011 (w %)	48
Tabela 18. Wydatki budżetu Gminy Burzenin według działów w latach 2008 – 2011 (w %).....	48
Tabela 19. Analiza SWOT w obszarze zasobów Gminy, zagospodarowania przestrzennego oraz sfery gospodarczej	50
Tabela 20. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego A.2	94

Wykresy

Wykres 1. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006-2011	20
Wykres 2. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006-2011	20
Wykres 3. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006-2011	21
Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006-2011	22

Wykres 5. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Burzenin w latach 2006-2011.....	22
Wykres 6. Dochody i wydatki budżetu Gminy Burzenin w latach 2006-2011 r.	47
Wykres 7. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii mieszkańców)	51
Wykres 8. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju infrastruktury i transportu (w opinii mieszkańców)	52
Wykres 9. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego w Gminie (w opinii mieszkańców).....	53
Wykres 10. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju potencjału turystycznego (w opinii mieszkańców)	54
Wykres 11. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości systemu ochrony zdrowia (w opinii mieszkańców).....	55
Wykres 12. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju kultury, oświaty i nauki (w opinii mieszkańców)	56
Wykres 13. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju rozrywki i sportu (w opinii mieszkańców)	57
Wykres 14. Obszary priorytetowe w ramach poprawy jakości środowiska naturalnego (w opinii mieszkańców).....	58
Wykres 15. Obszary priorytetowe w ramach poprawy bezpieczeństwa (w opinii mieszkańców)	59
Wykres 16. Mocne strony Gminy (w opinii mieszkańców)	60
Wykres 17. Słabe strony Gminy (w opinii mieszkańców)	61
Wykres 18. Obszary priorytetowe w działaniach Gminy (w opinii głównych interesariuszy)	62
Wykres 19. Główne inicjatywy władz Gminy dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii głównych interesariuszy)	65

Rysunki

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia rozwoju Gminy Burzenin na lata 2013-2020	9
Rysunek 2. Herb i flaga Gminy Burzenin	14
Rysunek 3. Urzędowa flaga Gminy Burzenin.....	15
Rysunek 4. Misja, wizja i cele strategiczne	69
Rysunek 5. Misja, wizja Gminy Burzenin	71
Rysunek 6. Priorytetyzacja celów strategicznych Gminy Burzenin.....	72
Rysunek 7. Powiązanie celów strategicznych rozwoju Gminy Burzenin ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego	73
Rysunek 8. Elementy procesu wdrażania strategii	92
Rysunek 9. Proces monitorowania strategii Gminy.....	93

Mapy

Mapa 1. Położenie powiatu sieradzkiego w woj. łódzkim.....	15
Mapa 2. Położenie Gminy Burzenin w powiecie sieradzkim	15